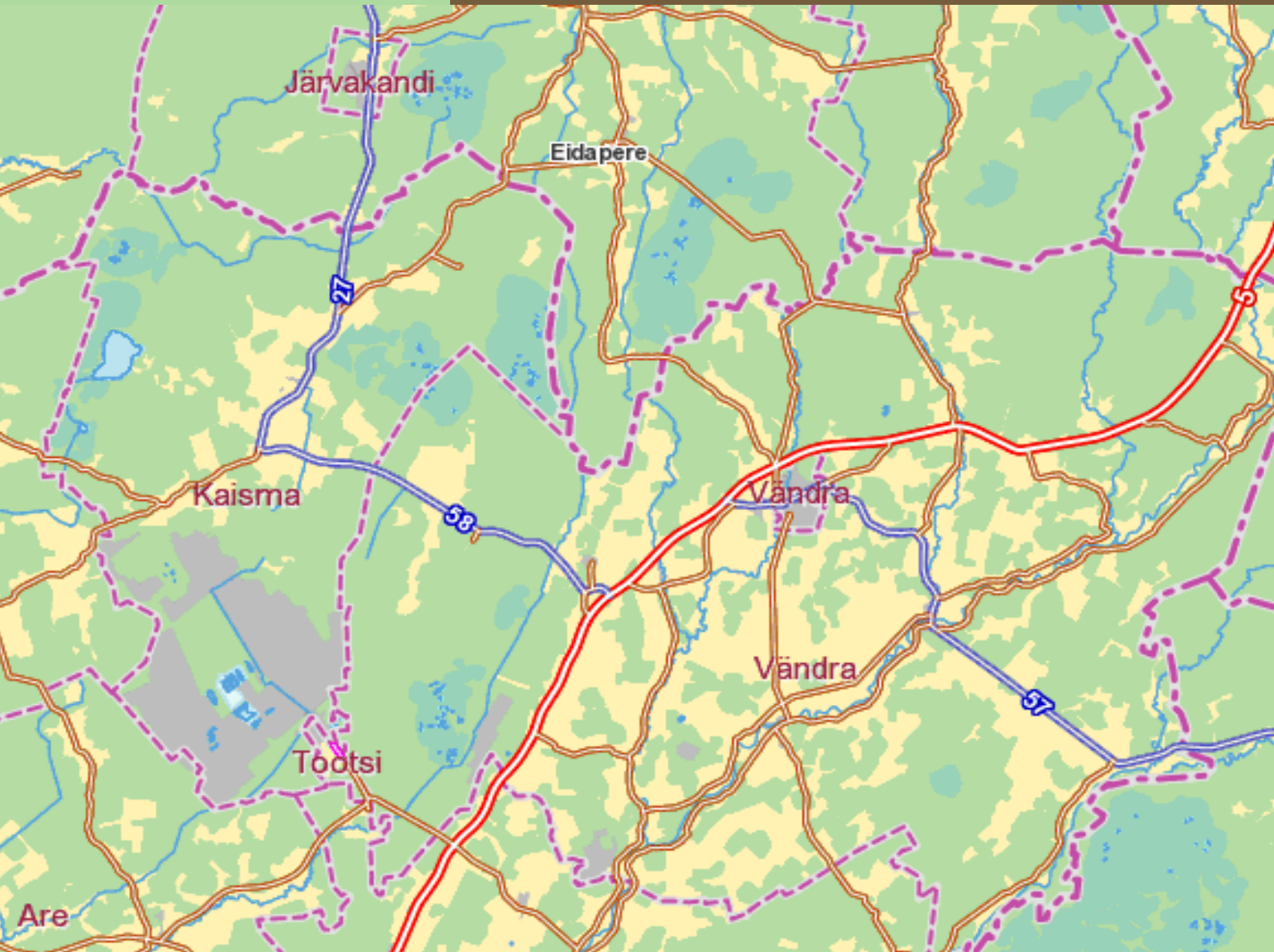

Ühinemise ettevalmistus-
tegevusi rahastatakse Norra
ja Euroopa majanduspiir-
konna regionaaltoetusest

VÄNDRA VALLA JÄÄTMEKAVA 2010-2015

Sisukord

Sisukord.....	2
1. Sissejuhatus	5
2. Üldine.....	6
2.1. Vändra alev	6
2.2. Järvakandi alev.....	7
2.3. Tootsi alev.....	7
2.4. Vändra maapiirkonnad.....	7
3. Kohaliku omavalitsuse jäätmekava.....	10
4. Õigusaktid ja üldine jäätmehoolduse korraldus	12
4.1. Euroopa Liidu õigusaktid.....	12
4.2. Eesti õigusaktid	12
4.3. Strateegilised dokumendid	12
4.4. Riigi tasand.....	13
4.5. Omavalitsuse tasand.....	15
4.6. Ettevõtte tasand	15
4.7. Kodumajapidamine	16
5. Vändra valla jäätmehoolduspoliitika.....	17
5.1. Jäätmete kogumine.....	17
5.2. Jäätmekäitluskohad	18
5.3. Hinnanguliselt tekkivad jäätmed.....	20
5.4. Segaalmejäätmed	20
5.4.1. Segaalmejäätmete koostis	20
5.4.2. Segaalmejäätmete hulgas olevad pakendijäätmete kogused.....	21
5.5. Pakendijäätmed	23
5.6. Orgaanilised jäätmed.....	27
5.7. Ohtlikud jäätmed.....	28
5.8. Raviasutuste jäätmete käitlemine	28
5.9. Ehitus- ja lammutusjäätmed	29
5.10. Metallijäätmed.....	29
5.11. Puidujäätmed.....	30

5.12.	Probleemtoodete jäätmed	30
5.12.1.	Patareid ja akud	31
5.12.2.	Romusõidukid ja rehvid	31
5.12.3.	Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed	31
5.13.	Keskkonnateadlikkuse tõstmine	32
5.14.	Jäätmete taaskasutamine	33
5.14.1.	Segaolmejäätmete kõrvaldamine.....	33
5.14.2.	Järelevalve.....	33
6.	Korraldatud jäätmevedu	34
6.1.	Vändra alevi piirkond.....	34
6.1.1.	Korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliigid.....	35
6.1.2.	Korraldatud olmejäätmeveo piirkond.....	35
6.1.3.	Korraldatud olmejäätmeveoga liitumise kohustuslikkus.....	35
6.1.4.	Jäätmeveolepingu sõlmimine	36
6.1.5.	Korraldatud olmejäätmeveost vabastamine.....	36
6.1.6.	Jäätmeveo piirhind, sagedus ja konteinerite suurused.....	37
6.1.7.	Korraldatud olmejäätmeveo konkurss.....	37
6.2.	Järvakandi alevi piirkond	37
6.2.1.	Järvakandi jäätmete kokkukandepunkt	37
6.3.	Tootsi alevi piirkond	39
6.4.	Vändra maapiirkonnad	39
6.4.1.	Korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliigid.....	41
6.4.2.	Korraldatud olmejäätmeveo piirkond.....	41
6.4.3.	Korraldatud olmejäätmeveoga liitumise kohustuslikkus.....	42
6.4.4.	Jäätmeveolepingu sõlmimine	42
6.4.5.	Korraldatud olmejäätmeveost vabastamine.....	43
6.4.6.	Jäätmeveo piirhind, sagedus ja konteinerite suurused.....	43
6.4.7.	Korraldatud olmejäätmeveo konkurss.....	43
7.	Jäätmevaldajate register	44
8.	Jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale.....	46
9.	Jäätmehoolduse probleemid	48
9.1.	Vändra alevi piirkond.....	48
9.2.	Järvakandi alevi piirkond	48
9.3.	Tootsi alevi piirkond	48
9.4.	Vändra maapiirkonnad	49
10.	Jäätmehooldusalased eesmärgid.....	50
10.1.	Vändra alev	50

10.2.	Järvakandi alev.....	50
10.3.	Tootsi alev.....	51
10.4.	Vändra maapiirkonnad.....	51
11.	Eesmärkide realiseerimine ja maksumus.....	53
11.1.	Vändra alev.....	53
11.1.1.	Jäätmehoolduseeskiri.....	53
11.1.2.	Vändra alevi ülesanded.....	53
11.1.3.	MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse ülesanded.....	54
11.1.4.	Jäätmehoolduse arendamise rahastamine.....	54
11.2.	Järvakandi alev.....	58
11.2.1.	Jäätmehoolduseeskiri.....	58
11.2.2.	Järvakandi alevi ülesanded.....	58
11.2.3.	Jäätmehoolduse arendamise rahastamine.....	58
11.3.	Tootsi alev.....	60
11.4.	Vändra maapiirkonnad.....	60
11.4.1.	Jäätmehoolduseeskiri.....	60
11.4.2.	Vändra valla ülesanded.....	61
11.4.3.	MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus ülesanded.....	61
11.4.4.	Jäätmehoolduse arendamise rahastamine.....	62

1. Sissejuhatus

Jäätmekava põhieesmärgiks on jäätmehoolduse arendamine, kavandamine ja korraldamine omavalitsuse tasandil, järgides säästva tootmise ja tarbimise põhimõtteid.

Vändra piirkonna jäätmehooldusalasteks eesmärkideks on korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmetekitajate arvu suurendamine, taaskasutatavate jäätmete liigitikogumine ja sorteerimine jäätmete tekkekohal, sh pakendijäätmete kogumissüsteemi väljaheitamine, ning piirkonna jäätmetekitajate jäätmehooldusalase keskkonnateadlikkuse tõstmine, läbi põhjaliku teavitus- ja koolitustöö.

Vändra vallast on kujunemas kavandavate halduskorralduse muudatuste tulemusel, aastatel 2010-2011 uute piiridega suur kohalik omavalitsus. Liituvad ja ühinevad omavahel – Pärnu maakonnast Kaisma vald, Tootsi vald, Vändra alev ja Vändra vald ning Rapla maakonnast Järvakandi vald.

Uute piiridega ühinenud Vändra valla suuremad keskused on Vändra alev, Järvakandi alev ja Tootsi alev. Külasid on vallas kokku 43: Allikõnnu, Aluste, Kaansoo, Kadjaste, Kaisma, Kalmaru, Kergu, Kirikumõisa, Kobra, Kose, Kullimaa, Kurgja, Kõnnu, Nõlva, Leetva, Luuri, Lüüste, Massu, Metsaküla, Metsavere, Mustaru, Mädara, Oriküla, Pärnjõe, Rae, Rahkma, Rahnoja, Reinumurru, Rõusa, Rätsepa, Salmiku, Selja, Sikna, Sohlu, Suurejõe, Säästla, Tagassaare, Vaki, Venekuusiku, Veskisoo, Vihtra, Viluvere, Võidula, Võiera ja Ünnaste.

Vändra vallas elab kokku 2010.aasta seisuga 7929 elanikku, neist 3000 elanikku valla külades. Territooriumi suuruseks on 652,09 km².

Arengukava jaguneb valla olulisematele piirkondadele vastavalt:

- Vändra alev
- Järvakandi alev
- Tootsi alev
- Vändra maapiirkonnad

2. Üldine

2.1. Vändra alev

Vändra alev asub Eesti keskosas Pärnumaa kirdenurgas. Kaugused: Pärnu, Viljandi, Paide ja Rapla 55, Tallinn 120 ning Riia 230 km.

Vändra alevis asuvad alevit ja selle ümbruskonda teenindavad gümnaasium, muusikakool, lasteaiad, kultuurimaja, raamatukogu, kauplused, pangafiliaalid, pere- ja hambaarstid, kiirabi, politsei, päästeamet jt. Vändra alevis on arenenud ettevõtlus, tööd leiavad peale alevielanike ka valla inimesed. Alevi arengut mõjutab elu teda ümbritsevates paikkondades ja vastupidi.

Seisuga 01.01.2010 elas Vändra alevis 2 599 elanikku. Rahvastiku tihedus 792,4 inimest 1/km². Rahvastiku jaotus protsentides on: mehi 46,2 ja naisi 53,8%.

Tabel 2.1.1 Vändra alevi majapidamiste loend 2009. aastal

Asula nimetus	Eramud	Kortermajad				Elanike arv asulas kokku
	Eramute arv	3 - 12 krt. maja	12 - 28 krt. maja	28 - 60 krt. maja	60 ja enam krt. maja	
Vändra alev	372	63	16	3		2513

Vändra alevi haridussüsteem hõlmab kahte lasteaeda, gümnaasiumi (koos põhikooliklassidega) ning muusikakooli.

Alev on tugeva kultuurilise taustaga. Kõrvuti toimivad professionaalne muusikaõpetajate ansambel Salong, vanamuusikaansambel Euterpe, Pärnumaa viiulikoos ja rahva- ja massikultuur.

Alevis toimib peremeditsiin – esimese etapi arstiabi antav meditsiinilise abi kvaliteet ja kättesaadavus on rahuldaval tasemel.

Elanike meditsiinilise teenindamisega tegelevad neli perearsti, kiirabi. Hambaraviteenust osutavad kolm stomatoloogi.

Vändra alevit iseloomustab tööandjate mitmekülgsus. Kõrvuti riiklike ja kohaliku omavalitsuse asutustega tegutseb üle 90 ettevõtte ja ettevõtja.

Väikeettevõtja tegevusamplituud on lai: kioskimüügist panganduseni s.h märksõnadena kaubandus, pank, kindlustus, transport, foto, ajaleht, kinnisvara haldamine, koristus ja remonditööd jne. Nende hulgas on ka Fortum Termest AS, Vändra alevit maagaasiga ja kaugküttepiirkondi soojaga varustav ettevõtte.

2.2. Järvakandi alev

Järvakandi alev asub Tallinnast 76 km, Raplast 26 km, Kehtnast 22 km ja Kergust 14 km kaugusel. Järvakandi piirkonda ja selle ümbruskonda teenindavad gümnaasium, lasteaed, kultuurihall, raamatukogu, kauplused, postkontor, hambaarst, politsei, päästeamet jt. Järvakandis on arenenud ettevõtlus, kus leiavad tööd peale alevielanike ka inimesed väljaspool Järvakandit. Alevi arengut mõjutab elu teda ümbritsevates paikkondades ja vastupidi.

Seisuga 14.09.2010 elas Järvakandis 1401 elanikku. Rahvastiku tihedus on 289 inimest ühe ruutkilomeetri kohta.

Järvakandis on üle 208 elamut. Kortermaju on kokku 77, eramuid 131.

Järvakandi haridussüsteem hõlmab lasteaeda, gümnaasiumi (koos põhikooliklassidega). Piirkonnas tegutseb pikaajaliste traditsioonidega segakoor. Suurt tähelepanu on toonud Järvakandile muusikafestival Rabarock. Kultuurihallis ja koolis tegutsevad kunsti-, käsitöö- ja muusikaringid. Vähemtähtsaks ei saa pidada aktiivseid tegev- ja tervisesportlasi. Võimalused tervisespordi harrastamiseks on parendamisel.

Elanike meditsiinilise teenindamisega tegeleb perearst. Hambaraviteenust osutab stomatoloog. Lähim apteek asub Raplas.

Järvakandi piirkonnas on suuremaks tööandjaks on O-I Estonian Production (klaasitehas). Kõrvuti kohaliku omavalitsuse asutustega tegutseb seal üle 50 ettevõtja. Väikeettevõtjate tegevusamplituud on lai: märksõnadena kaubandus, puidutööstus, toitlustamine, erinevad teenindused (juuksur, autoremont jms), transport, koristus ja remonditööd.

2.3. Tootsi alev

Tootsi alev asub Tootsi alev paikneb Edela-Eestis, Pärnu maakonnas Pärnust vaadatuna kirdesuunas. Kaugust Pärnust kui maakonna keskusest on 40 km. Alev asub Vändra valla lõunapiiril. Alevi pindala on 1,9 km². Alevi reljeef on tasane. Maapinna kõrgused jäävad enamasti vahemikku +28 kuni +33 meetrit merepinnast.

2.4. Vändra maapiirkonnad

Vändra maapiirkonnad on valdavalt Pärnumaa kirdenurgas. Tähtsamatest maanteedest läbivad Vändra piirkonda Pärnu-Rakvere-Sõmeru põhimaantee ja Mudiste-Suure-Jaani-Vändra ning Aluste-Kergu tugimaanteed.

Vändra maapiirkondades on keskmine asustustihedus on 4,85 inimest/km, millega ollakse hõredamini asustatud kui keskmine Eesti maapiirkond (11,07) või Pärnu maakonna maapiirkond (8,48).

Asustus on kogunenud põhiliselt teede ja jõgede äärde. Külad on elanike arvult väga erineva suurusega. Keskmiseks küla suuruseks on 76 elanikku külas.

Elamumajandust piirkonnas kirjeldab järgnev tabel:

Tabel 2.4.1 Vändra maapiirkondade majapidamiste loend asulate kaupa 2009. aastal

Asula nimetus	Eramute arv	Korterimajad			Elanike arv asulas kokku
		3 - 12 krt. maja	12 - 28 krt. maja	28 - ja enam krt. maja	
Allikõnnu küla	19				85
Aluste küla	24	1			99
Kaansoo küla	33	4			123
Kadjaste küla	24	2			192
Kaisma küla	33	1			131
Kalmaru küla	15				63
Kergu küla	31	2			206
Kirikumõisa küla	13	2			76
Korba küla	11				53
Kose küla	8				36
Kurgja küla	6				25
Kullimaa küla	9				18
Kõnnu küla	32				77
Leetva küla	14				17
Luuri küla	11				53
Lüüste küla	6				16
Massu küla	13				57
Metsaküla küla	10				13
Metsavere küla	12				53
Mustaru küla	15				40
Mädara küla	12				42
Oriküla küla	9				33
Pärnjõe küla	36	8			250
Rae küla	11				15
Rahkama küla	3				2
Rahnoja küla	11				11
Reinumurru küla	17				48
Rõusa küla	32				72
Rätsepa küla	24				86
Samliku küla	7				23
Sikana küla	9	1			21
Sohlu küla	18				58
Suurejõe küla	36	5			241
Säästla küla	14				40
Tagassaare küla	14				21
Vaki küla	22	2			137
Venekuusiku küla	11				25
Veskisoo küla	5				8

Vändra valla jäätmekava 2010-2015

Vihtra küla	38	6			310
Viluvere küla	29				63
Võidula küla	14	2			68
Võiera küla	8				26
Ünnaste küla	7				20
Kokku:					3053

Vändra maapiirkondade majandustegevus baseerub puidu varumise ja töötlemise ettevõtetel, põllumajandustegevusel, kaubandustegevusel ning muudel teenindustegevustel. Kõige aktiivsem on ettevõtlus Allikõnnu, Vihtra, Pärnjõe ja Suurejõe külades.

3. Kohaliku omavalitsuse jäätmekava

Jäätmeseaduse § 39 lõike 3 ja § 42 lõike 2 alusel peab kohaliku omavalitsuse jäätmekava sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- 1) jäätmehoolduse olemasoleva olukorra, peamiste taaskasutatavate ja kõrvaldatavate jäätmeliikide ning jäätmete päritolu kirjeldust ja nende koguseid;
- 2) jäätmekäitluseks vajaliku loodusvara, nagu vee, turba, savi, pinnase kasutamise mahu hinnangut;
- 3) jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale;
- 4) kavandatavaid eesmärke, nagu jäätmetekke vältimine, jäätmekoguste ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine, jäätmete taaskasutamine, jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamine, jäätmeveo optimeerimine;
- 5) eesmärkide realiseerimise vahendeid ja meetmeid, nagu jäätmekäitlustoimingu valik, jäätmekäitluskohtade võrgustik, meetmed ohtlike ja muude peamiste jäätmeliikide käitlemiseks, vajalikud halduskorralduslikud meetmed jäätmekava elluviimiseks, keskkonnakaitse- ja tervisekaitsemeetmed ning nende tagamise tehnoloogilised vahendid, meetmete rakendamise eeldatav maksumus.

Jäätmekava reguleerib neid jäätmeliike, mis on jäätmeseaduse reguleerimisalas, seega nii ohtlikud jäätmed kui ka tavajäätmed (sh püsijäätmed). Jäätmekava ei käsitle järgmisi jäätmeid ja heitmeid, mis on muude õigusaktide reguleerimisalas:

1. välisõhku heidetavad saasteained ja heitmed;
2. reovesi ja koos reoveega käitlemisele kuuluvad või keskkonda heidetavad jäätmed, v.a reovee käitlemisel tekkivad jäätmed (reoveesete);
3. radioaktiivsed jäätmed;
4. lõhkematerjalijääkidest koosnevad ja lõhkematerjale sisaldavad jäätmed;
5. loomsete jäätmete, sealhulgas loomakorjuste käitlemine;
6. mullaviljakuse parandamiseks või mujal põllumajanduses taaskasutatud sõnnik ning muud mullaviljakuse suurendamiseks taaskasutatud põllu- ja või metsamajanduses tekkivad loodusomased biolagunevad tavajäätmed;
7. maavarade ja maa-ainese uuringute, kaevandamise ning karjäärade tootmisjäägid niivõrd, kuiivõrd need on reguleeritud teiste seadustega.

Jäätmeseaduse kohaselt ajakohastatakse riigi jäätmekava iga viie aasta järel. Kui riigi jäätmekava ajakohastamise käigus tehtud muudatused käsitlevad kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava, ajakohastatakse ka kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava. Ajaliselt haarab jäätmekava ajavahemikku 2010-2015, mis on olulisel määral seotud õigusaktides antud nõuete täitmise tähtaegadega.

Õigusaktides antud tähtajad on määravad mitmete tegevuste elluviimisel. Suurem tähelepanu tuleb pöörata biolagunevate jäätmete osatähtsuse vähendamisel prügilasse ladestavates olmejäätmetes – alates 16. juulist 2010 ei tohi see olla üle 45 massiprotsendi ja alates 16. juulist 2013 üle 30 massiprotsendi.

Jäätmekava haarab perioodi, mis ühildub Euroopa Regionaalarengu Fondist ja Ühtekuuluvusfondist rahastatavate abikõlblike tegevuste arendamiseks elukeskkonna valdkonnas, s.o aastani 2013 ning sellest kaks aastat edasi.

4. Õigusaktid ja üldine jäätmehoolduse korraldus

4.1. Euroopa Liidu õigusaktid

Seni on Euroopa Liidu ja ka liikmesriikide jäätmealased õigusaktid põhinenud kahel raamdirektiivil:

- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2006/12/EÜ jäätmete kohta
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta

Samas on jõustunud uus raamdirektiiv – Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ, 19. november 2008. direktiivi eesmärk on edendada jäätmete korduskasutust ja jäätmete ringlussevõttu, et vähendada prügilates jäätmeid ja neist tekkivaid kasvuhoonegaase.

Pakendi ja pakendisüsteemi õigusaktide aluseks on Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 94/62/EÜ pakendi ja pakendijäätmete kohta. Direktiivi on hiljem täiendatud (2004/12/EÜ ja 2005/20/EÜ).

4.2. Eesti õigusaktid

Peamiseks õigusaktiks, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmetega seonduvat, on jäätmeseadus (RTI 26.02.2004, 9, 52). Jäätmeseaduses on püstitatud üleriigilised senise jäätmekäitluspraktika piirangud ja jäätmehoolduse arendamise eesmärgid.

Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteem peab olema kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatud selliselt, et saavutatakse pakendiseaduses toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud ning jäätmeseaduses sätestatud jäätmekäitluse üldised eesmärgid. Pakendiseadus sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

Pakendiaktsiisi seadusega maksustatakse pakendiaktsiisiga Eestis turule lastud kauba pakend, teisest Euroopa Liidu liikmesriigist soetatud ja imporditud pakend.

4.3. Strateegilised dokumendid

Keskkonnastrateegia aastani 2030 on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21" põhimõtetest ja on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna ala-valdkondlikele arengukavadele, mis peavad koostamisel või täiendamisel juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest. Keskkonna valdkond hõlmab nii sisult, ulatuselt kui ka spetsiifikalt väga erinevaid alavaldkondi, seetõttu on nende

sihipärase arengu kavandamiseks vastavate alavaldkondade koostamine vajalik ja põhjendatud ka keskkonnastrateegia kui üldisema raamdokumendi olemasolul.

"Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030" eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Keskkonnastrateegia põhimõtted: säästev areng, keskkonnakahjustuste ennetamine ja vältimine, jäätmehoolduse integreerimine teiste eluvaldkondade ja loodusvarade kasutamisega.

Jäätmekäitlusmeetmed võib reastada sellisesse pingeritta:

- jäätmetekke vältimine;
- tekkivate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine;
- jäätmete taaskasutamise laiendamine;
- jäätmetest tuleneva keskkonna saastamise vähendamine;
- jäätmete keskkonnaohutu ladestamine.

Keskkonnastrateegias püstitatud eesmärkide rakendatavad meetmed ja tegevuste prioriteetid on toodud *Eesti Keskkonnategevuskavas*.

4.4. Riigi tasand

Riigi tasandil kuulub seadusandlik võim riigikogule, seda ka jäätmealases tegevuses. Vabariigi valitsuse ja keskkonnaministeeriumi ülesandeks on ühtse jäätmehoolduse poliitika elluviimise koordineerimine, seda koostöös omavalitsustega, jäätmekäitlejatega ja nende ühendustega. Maakonna tasandil on korralduse osas oluline roll keskkonnateenistusel ja keskkonnainspeksioonil.

Riigi jäätmekava, kiideti heaks Vabariigi Valitsuse 29. mai 2008.a korraldusega nr 234 (RTL, 05.06.2008, 45, 627. Jäätmekava eesmärkide püstitamisel on lähtutud EL ja Eesti keskkonnapoliitikast, s.h. õigusaktide nõuetest ja heast keskkonnatavast. Laiendatud on eesmärgi elluviimiseks kavandatud meetmeid ja tegevusi. Üldised EL jäätmepoliitika eesmärgid ja printsiibid on:

- ELi jäätmepoliitika aitab vähendada ressursikasutusest tulenevat negatiivset keskkonnamõju, seda jäätmetekke vältimise ning jäätmete ringlussevõtu ja taaskasutuse kaudu;
- juba eelnevalt püstitatud jäätmepoliitika peaesmärgid – vältida jäätmeteket ja edendada taaskasutamist, sh korduskasutamist ja ringlusse võtmist, et vähendada negatiivset keskkonnamõju – on endiselt jõus ja kirjeldatud mõjupõhine lähenemine toetab nende saavutamist.

Jäätmekavas on esmatähtsad suunad jäätmete sortimine tekkekohal ja liigiti kogumine, jäätmejaamade-jäätmepunktide arendamine, jäätmete tekke ning ohtlikkuse vähendamine, sealhulgas jäätmete taaskasutamine energiatootmiseks ehk jäätmete nõuetekohane põletamine.

Üheks oluliseks erinevuseks eelmise jäätmekavaga võrreldes on see, et sellesse on lisatud nüüd ka maakondade jäätmekavad.

Tervikliku üleriigilise jäätmekäitlussüsteemi saavutamiseks aastaks 2013 peavad kohalikud omavalitsused senisest enam arendama omavahelist koostööd jäätmehooldust korraldavate dokumentide koostamisel ja jäätmete liigitikogumise arendamisel.

Pakendiseaduse eesmärkide saavutamiseks rakendati uute majandusmeetmetena 1. maist 2005 pakendite tagasivõtmisekohustus ning kehtestati tagatiraha karastusjoogi, õlle ja vähese etanoolisisaldusega alkohoolse joogi klaas-, plast- ja metallpakenditele.

1. juulist 2005 hakkas kehtima pakendiaktsiis lisaks alkoholi- ja karastusjoogi pakenditele ka muudele müügipakenditele kui neid seaduses ettenähtud koguses ei taaskasutata.

Tootjavastutuse põhimõte on rakendunud lisaks pakendijäätmetele ka vanarehvide ja elektroonikaromu osas.

Jäätmeseaduse alusel on kehtestatud keskkonnaministri 29. aprilli 2004 määrus nr 38 „Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded“, mille kohaselt:

- prügila peab vastama kehtestatud nõuetele 2009. aasta 16. juuliks või olema samaks ajaks jäätmete ladestamiseks suletud;
- prügila, mis suletakse jäätmete ladestamiseks 2009. aasta 16. juuliks, peab olema vastavalt nõuetele korrastatud hiljemalt 2013. aasta 16. juuliks.

Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla:

- üle 45 massiprotsendi alates 16. juulist 2010. a;
- üle 30 massiprotsendi alates 16. juulist 2013. a;
- üle 20 massiprotsendi alates 16. juulist 2020. a.

Vastavalt pakendiseadusele peavad ettevõtjad alates 2009. aasta 1. jaanuarist pakendijäätmeid taaskasutama vähemalt järgmistest mahtudes:

- 1) pakendijäätmete kogumassist vähemalt 60 protsenti kalendriaastas;
- 2) pakendijäätmete kogumassist ringlussevõetuna vähemalt 55 ja mitte rohkem kui 80 protsenti kalendriaastas.

Ettevõtjad võivad volitada Taaskasutusorganisatsioone oma pakendiseaduse kohustuste täitmiseks.

Jäätmeseaduse alusel on kehtestatud keskkonnaministri 16. jaanuari 2007 määrus nr 4 „Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused“. Selle määruse alusel:

- alates 1. jaanuarist 2008 kehtib sortimata olmejäätmete vastuvõtu ja ladestamise keeld kõikidele prügilatele;
- kehtib nõue korraldada olmejäätmete sortimise ja liigiti kogumise võimalused tekkekohas.

4.5. Omavalitsuse tasand

Kohalikul tasandil jäätmehoolduse planeerimisel on tähtis määratleda täpselt kohalikule omavalitsusele erinevate jäätmehooldusalaste õigusaktidega antud õigused ning pandud kohustused. Omavalitsustevahelise koostöö aluseks on ühised eesmärgid ja tegevuskava ning identsed kohalikul tasandil jäätmehooldust reguleerivad õigusaktid.

Üle Eesti ühtselt toimiva jäätmehoolduse ning käitlussüsteemi toimimise eelduseks on kõigi omavalitsuste omavaheline koostöö koostöostruktuuride kaudu. Kohalike omavalitsuste vahelise koostöö eelisteks on majanduslik kasulikkus, sest see võimaldab õigesti dimensioneerida ja paigaldada jäätmekäitlusrajatised (keskkonnajaam, jäätmejaam jms), mille tulemusena on halduskulud madalamad, ühistes veopiirkondades on teenuse hind ühtlane, ühiselt korraldatud taaskasutatavate jäätmete kogumissüsteem on tõhusam.

Asutatud on koostöös teiste omavalitsustega Järvamaalt, Harjumaalt, Raplamaalt, Jõgevamaalt, Viljandimaalt ning Pärnumaalt MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus. MTÜ KEJHK on loodud omavalitsuste jäätmehooldusalase koostöö edendamiseks, jäätmeseadusega omavalitsustele pandud ülesannete täitmiseks ning ühiselt piirkonna jäätmehoolduse arendamiseks.

Ühinenud Vändra vallas on uuendatud ja kehtestatud *Vändra valla jäätmehoolduseeskiri*, mis käsitleb muu hulgas:

- vallas tekkivate olmejäätmete käitlemise korraldust;
- kodumajapidamises tekkinud ohtlike jäätmete käitlemise korraldust;
- vanapaberi ja pakendijäätmete kogumisviise;
- biolagunevate jäätmete kogumisviise;
- ehitus- ja lammutusprahi käitlemise korda;
- tervishoiu- ja veterinaarteenuse osutaja jäätmete käitlemise korda.

Alustatud on üleminekut korraldatud jäätmeveole kogu vallas, seni puudus korraldatud jäätmevedu Järvakandi alevis. Korraldatakse jäätmevaldajate registri funktsioneerimine.

4.6. Ettevõtte tasand

Vändra vallas tegutsevad ettevõtted ja asutused peavad lisaks jäätmeseadusele ja Vändra valla jäätmehoolduseeskirja alusel antud õigusaktidele täitma järgmisi jäätmekäitlusega seotud kohustusi:

- 1) jäätmetekitajad, kes annavad üle rohkem kui 10 tonni tavajäätmeid või 100 kg ohtlike jäätmeid aastas, esitavad Vändra Vallavalitsusele jäätmekava, kus on näidatud jäätmete liikumine möödunud aasta jooksul;
- 2) autoremondi, -hoolduse või -lammutamisega tegelevad ettevõtted peavad sõlmima ohtlike jäätmete (vanaõlid, jahutusvedelikud, akud jne) üleandmiseks ohtlike jäätmete käitlusettevõttega jäätmekäitlemislepingu;
- 3) meditsiinasutused ja -ettevõtted peavad jäätmete kogumiseks kasutama spetsiaalseid kogumiskonteinereid ning vastu võtma ettevõtte jäätmekäitluseeskirja, kus on toodud

- ettevõtte või asutuse jäätmekäitluse kirjeldus ning jäätmekäitlusettevõtte nimi, kellele jäätmed üle antakse;
- 4) juriidilised isikud, kellelt keskkonnaministri kehtestatud tingimustel ja korras ei nõuta jäätmeloa olemasolu, on kohustatud ennast keskkonnaministri 20. aprilli 2004 määrusega nr 18 „Jäätmeloa omamise kohutusest vabastatud isiku või tavajäätmete vedajate teate ja registreerimisetõendi“ sätestatud alustel registreerima Keskkonnaameti Viljandi-Pärnu regioonis;
- 5) ettevõtted, kes alustavad oma tegevust Vändra vallas ja vajavad jäätmeseaduse § 75 lõikes 1 sätestatud jäätmeloa omamise kohustustust jäätmete tekitamiseks, on kohustatud Vändra Vallavalitsusele esitama ettevõtte jäätmekava, kus on ülevaade tootmisest ja jäätmehoolduse korraldamisest.

4.7. Kodumajapidamine

Kodumajapidamise tasandil on olulised järgmised tegevused: liitumine korraldatud jäätmeveoga (kui ollakse jäätmeseaduse tingimustele vastavalt kohustuslikus piirkonnas) olmejäätmete sortimine tekkekohas, pakendi ja pakendijäätmete eraldi kogumine, ohtlike jäätmete eraldamine ja nende viimine kogumispunkti jm.

Kodumajapidamises tekkinud jäätmete käitlemisel on vaja juhendada valla jäätmehoolduseeskirjast, mis järgib riigi jäätmepoliitika eesmäärke, õigusaktide nõudeid, valla jäätmekava ning kohaliku omavalitsuse või nende ühenduste jäätmealast infrastruktuuri.

5. Vändra valla jäätmehoolduspoliitika

Olulisemaks muudatuseks piirkonna jäätmehoolduses eelmisel jäätmekava perioodil oli korraldatud olmejäätmeveo rakendamine, millega haarati valla jäätmevaldajad Vändra valla Vändra alevi, Kaisma valla, Kaiu ja Kehtna valla ühise segaolmejäätmete kogumisvõrgustikuga konkursi korras pakutud soodsaima hinnaga. Järvakandis avati jäätmete kokkukandepunkt (2008). Avati Jäätmejaam Vändra alevis.

Korraldatud jäätmevedu tõi osaliselt Vändra valla jäätmekäitlusse uue tehnoloogia koos uute jäätmemahutitega. Senise levinud 0,75 m³ mahuti asemel tulid kasutusele mahutid mahtuvusega 0,08-4,5 m³, võimaldamaks jäätmevaldajatele jäätmetekkest tulenevalt paindlikumat valikut mahutite suuruse ja tühjendussageduse vahel. Korraldatud jäätmeveoga kehtestati Vändra valla kõigile jäätmevaldajatele sõltuvalt kasutatavast mahutist ühtne mahuti tühjendamise teenustasu. Võrreldes varasema jäätmeveo teenuse osutamisega, kus hind sõltus ainult vedaja antud hetke hinnakalkulatsioonist on ühepoolne hinna muutmine korraldatud jäätmeveo rakendumisel jäätmevedu teostaval ettevõttel keelatud. Ühinenud Vändra vallas vaadatakse üle kehtivad tasud ja süsteemid. Sealhulgas on oluline ühtne reguleeritud jäätmevedu valla alevites ja küldes, ühtlustatakse ja kaasatakse varem reguleerimata alade jäätmevedu.

5.1. Jäätmete kogumine

Vändra valla jäätmekava ajakohastamisel on kogutud ja käideldud jäätmeliikide ja koguste hindamise aluseks võetud jäätmekäitlusettevõtete poolt ning Keskkonnateabe Keskuse esitatud andmed.

Hindamiseks objektiivselt valla jäätmehoolduse hetkeolukorda, on käsitletud eraldi kodumajapidamistest, ettevõtetest ja asutustest jäätmekäitlusettevõtete poolt kogutud jäätmeliike ja koguseid.

Jäätmekäitluse aruandlus põhineb ettevõtete poolt jäätmeseaduse alusel esitatavatel iga-aastastel jäätmearuannetel. Jäätmearuandeid on kohustatud esitama jäätmeluba või komplekslube omavad, samuti jäätmekäitlejatena registreeritud isikud. Tõepärase informatsiooni eelduseks on, et kõik tekkivad jäätmevood fikseeritakse kas tekitajate endi või siis aruandekohuslaste jäätmekäitlejate poolt, kellele jäätmeid käitlemiseks üle antakse. Usaldusväärsete koondandmete saamiseks on esmatähtis korrektse ettevõttesisese jäätmearuandluse pidamine, mis on jäätmearuandluse aluseks.

Vallas toimub korraldatud jäätmevedu kogu valla haldusterritooriumil. Korraldatud jäätmeveo konkursi tulemusel tegeleb segaolmejäätmete kogumisega valla territooriumil konkursi võitnud ettevõtte-teenusepakkuja.

5.2. Jäätmekäitluskohad

Jäätmekäitluskohtade rajamisel tuleb arvestada nende kaugust olulisematest omavalitsuse territooriumil asuvatest tõmbepunktidest, et ühildada elanike oluliste tegemistega ka sorteeritud jäätmete ära andmine ja vältida selleks lisakulutuste tegemist. Käesoleval ajal on omavalitsustes jäätmete liigiti kogumiseks kasutuses mitmed erinevad jäätmekäitluskohad ja -viisid.

Arvestades sellega, et vastavalt jäätmeseadusele tuleb jäätmed vedada, läheduse põhimõtet rakendades, lähimasse nõuetele vastavasse prügilasse või maakondlikusse jäätmejaama, kus toimub edasine jäätmete töötlemine. Sõltuvalt piirkonnas tegutsevate jäätmekäitlejate logistikast on majanduslikult otstarbekaks ladestada Vändra valla jäätmeid Paikre prügilas või Väätša prügilas. (Järvakandist sõidavad osad jäätmed Harjumaale poole).

Paikre prügila asub Pärnust 15 km kaugusel, mis avati 8. juunil 2006. aastal. Paikre prügila privaatne asukoht Põlendmaal ja looduslikud tingimused kaitsevad looduskeskkonda reostuse eest maksimaalselt. Paikre prügila on rajatud Eesti ja Euroopa keskkonnaohutuse ja jäätmekäitluse nõudeid rangelt silmas pidades. OÜ Paikre prügila on mõeldud ladestama 30 aasta jooksul kokku 1,5 miljonit tonni prügi. Paikre prügila kuulub Pärnu linnale ja Paikuse vallale.

Väätša prügila paikneb Järvamaal, Väätša vallas, Roovere külas. Teeninduspiirkond hõlmab kogu Järvamaad ja osaliselt Lääne-Virumaad, Jõgevamaad, Raplamaad, Viljandimaad ning Harjumaad. AS Väätša Prügila omanikeks on 10 Järvamaa omavalitsust.

Lisaks on Vändra vallas probleem lahendatud läbi piirkonna jäätmejaama ning lisaks asuvad paljude kortermajade juures veel eraldi pakendi – ja paberikonteinerid.

Vändra jäätmejaam valmis Vändra valla, Vändra alevi ja Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse koostöös, jaama ehitamise aluseks on nii riiklik kui ka kohalike omavalitsuste jäätmekava. Vändra jäätmejaama ehitus algas 2004. aastal sobiva asukoha valikuga. 2006. aastal valmis detailplaneering Aarens Projekt OÜ poolt ning 2008. aastal teostas IBG-Ehitus ehitusprojekti. 2009. aastal toimus jäätmejaama ehitus. Peatöövõtja oli AS Facio Ehitus ning omanikujärelevalvet teostas AS Telora-E.

Vändra jäätmejaam on rajatud Vändra alevisse aadressiga J.V.Jannseni 3A ning avati 2010. aastal. Jaama kogumaksumuseks kujunes ca 3,45 miljonit, millest 2,58 miljonit finantseeris SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, ülejäänud osa tuli Vändra vallast ja alevist.

Jäätmejaam on kujunenud oluliseks jäätmehooldussüsteemi osaks, kus piirkonna kohalikud elanikud saavad üle anda sorteeritud jäätmeid. Jäätmejaama ei hakata jäätmeid ladestama ega ole kavandatud rajada ka sorteerimistehast. Taaskasutatavad jäätmed suunatakse ümbertöötlemisse, ladestamisele kuuluvad jäätmed viiakse jäätmejaamast edasi prügilasse.

Jäätmejaamas teostatakse alljärgnevad toimingud.

Tasuta vastuvõtt järgmistele jäätmetele:

- taaskasutatav mööbel (*puhas, terve, võimalik uuesti kasutusse võtta*)
- papp- ja paberpakendid (*puhtad, kuivad*)
- vanametall
- segapakendid, klaaspakendid

- sõiduautorehvid (*ilma velgedeta*)
- elektroonikajäätmed (*peavad olema kompleksed, tasuta ei võeta vastu elektroonika lammutusjäätmeid*)
- penoplast
- lehtklaas (*ei tohi olla segunenud muu materjaliga*)
- ohtlikud jäätmed (*erinevaid jäätmeliike ei tohi omavahel segada, pakend millega jäätmed üle antakse, ei tohi lekkida*)

Tasu eest võetakse vastu järgnevaid jäätmeid (2010. aasta hinnakiri):

• kivi- ja tellisejäätmed	300.00 EEK/tonn
• betoon (tükid kuni 60 cm, ei tohi sisaldada metalli)	300.00EEK/tonn
• suurjäätmed, sh kasutuskõlbmatu vana mööbel	1392.00 EEK/tonn
• ehitus- ja remondijäätmed (va eterniit)	1392.00EEK/tonn
• asbesti sisaldavad jäätmed (sh eterniit)	2040.00EEK/tonn

Jäätmejaamal on päevase valvega piiratud territoorium. Vastuvõetud jäätmed kaalutakse.

Jäätmejaama rajamisel on positiivne mõju, sest see võimaldab kohalikul omavalitsusel täita jäätmeseadusest tulenevat kohustust korraldada jäätmete sortimist ja liigiti kogumist, vähendades seeläbi jäätmete tekke ja ladestamise negatiivset keskkonnamõju.

Jäätmejaama haldamine toob endaga kaasa ka jäätmete käitlemise (vedu, vastuvõtmine, esmane töötlemine ja edastamine käitlejatele). Osa jäätmeid võetakse jäätmevaldajatelt vastu tasuta (näiteks, ohtlikud jäätmed, vanapaber, pakendid, elektri- ja elektroonikajäätmed, vanarehvid). Nende jäätmete äraveo- ja käitluskulud kannab kas tootjavastutusorganisatsioon või taaskasutusorganisatsioon ja osaliselt tasutakse omavalitsuste eelarvest. Osadele elanikkonnalt vastu võetavatele jäätmetele (suurjäätmed, ehitusjäätmed) on kehtestatud vastuvõtuhinnad optimeerimaks jäätmejaama halduskulusid. Seni ei ole jäätmejaam ennast ise ära majandanud ning piirkonna koostöös olevatel omavalitsustel on tulnud kulutuste eest tasuda ka oma eelarvest.

Vändra kompostimisplats on kavas ehitada Vändra reoveepuhastusseadme juurde, kus aia- ja haljastusjäätmeid hakatakse kompostima koos jääkmudaga. 2010. aastaks on valminud projekt, väljastatud ehitusluba ja alustatud ehitustegevusega.

Kaisma keskkonnajaam rajati 2007. aastal Kergu külla. Keskkonnajaama ehitamist finantseeris SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Keskkonnajaamas on loodud tingimused elanikelt tasuta vastu võtta järgnevaid taaskasutatavaid jäätmeid:

- segapakendid
- vanapaber ja papijäätmed
- ohtlikud jäätmed
- elektri- ja elektroonikajäätmed

Järvakandi jäätmete kokkukandepunkt asukohaga Energia tn 1a, Järvakandi alev. Toimub jäätmete vastuvõtt eraisikutelt. Tasuta saab ära anda paberit ja pappi; plastpakendeid ja kile, plastnõud ja -karbid, klaaspakendid, klaasist pudelid ning purgid ja muud pakendid, metall- ja alumiiniumpakendid, toidu- ja joogipakendi kaaned ja korgid, konservipakendid. Joogikartong, piima-, mahla- ja veinipakendid ja muud puhtad kartongpakendid. Kasutatud õlid, õlised jäätmed, õlifiltrid, õlinõud, puhastusained ja lahustid. Vanad autoakud ja nendes sisalduv elektrolüüt ja patareid ja laetavad akud Värvi-, laki-

ja liimijäätmed, nende pakendid ning nendega saastunud töövahendid. Puidukaitse- või immutusvahendid. Päeva valguslambid ja energiasäästlikud pirnid. Aegunud või kasutamata ravimid ja farmaatsiatooted. Elavhõbeda sisaldusega kraadiklaasid. Taimekaitse- ja putukatõrjevahendid ning nende pakendid. Väävel- ja soolhappe ning orgaanilised happed, asbest ja asbestijäätmed. Kodumasinad, infotehnoloogia- ja telekommunikatsiooniseadmed, tarbeelektronika, elektrilised tööriistad, elektrilised mänguasjad ja –spordivahendid. Elektronikajäätmed peavad olema kompleksed ega tohi sisaldada muid jäätmeid. Autorehvid jne. Tasu eest saab ära anda: biojäätmed ja vedelad köögijäätmed, olejäätmed, suurjäärmed (mööbel), ehitus- ja lammutuspraht jne.

5.3. Hinnanguliselt tekkivad jäätmed

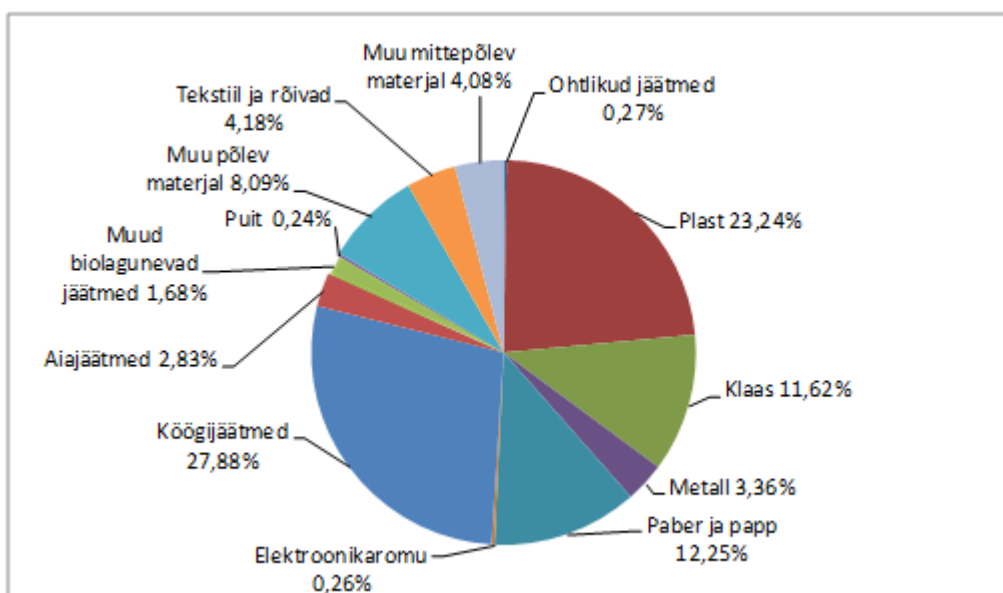
Säästva Eesti Instituudi (SEI-Tallinn) poolt 2007-2008. a läbi viidud segaolmejäätmete sortimisuuringu „Eestis tekkinud olmejäätmete (sh eraldi pakendijäätmete ja biolagunevate jäätmete) koostise ja koguste analüüs“ kaudse hinnangu kohaselt tekkis 2007. a Eestis ühe elaniku kohta keskmiselt 285 kg segaolmejäätmeid aastas, mis teeb umbes 0,8 kg segaolmejäätmeid inimese kohta päevas.

Tegelikkuses on tekkivad jäätmekogused tunduvalt väiksemad. Olmejäätmete kogus sõltub eelkõige piirkonnas valdavast elamutüübist (korrusmajad, individuaalelamud) ja tarbimisharjumistest ning kaubandus- ja teiste teenindustevõtete lähedusest. Peale selle mõjutab prügilasse ladestatavate jäätmete kogust see, kui hästi on piirkonnas korraldatud jäätmete (paber ja papp, pakendijäätmed ja biojäätmed) liigiti kogumine.

5.4. Segaolmejäätmed

5.4.1. Segaolmejäätmete koostis

Prügilasse ladestatud segaolmejäätmete koostise analüüsimiseks on Eestis erinevate meetodite alusel tehtud ainult üksikuid piirkondlikke ja valdavalt lühiajalisi uuringuid. Viimane põhjalikum segaolmejäätmete sortimisuuring viidi läbi üleestiliselt 2007-2008. aastal. Sortimisuuringu eesmärk oli analüüsida Eesti eri piirkondades ja asulatüüpides tekkivate ja prügilasse ladestatavate segaolmejäätmete ainelist koostist. Olmejäätmete koostist uuriti Tallinna, Paide ja Jõhvi linna ning Pärnumaa, Ida-Virumaa ja Raplamaa piirkondades.

Joonis 1. Pärnumaa maapiirkonna segaolmejäätmete liigiline koostis (SEI uuring 2008)

Jäätmeuringute andmetel on praegusel ajal biolagunevate jäätmete (toidu- ja aiajäätmete, paberi, papi, puidu) osatähtsus 50–60 %. Paber ja papp moodustavad seejuures kuni 25 % jäätmete üldkogusest.

5.4.2. Segaolmejäätmete hulgas olevad pakendijäätmete kogused

Uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti keskmine pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaolmejäätmetes on 34,5%. Pakendijäätmetest moodustab kõige suurema osa plastpakend. Plastpakendist moodustas enamuse (keskmiselt 65%) nn pehme plast (kilekotid, pakkekile jms). Kõva plasti (plastpudelid, -karbid, -kaaned, -korgid jms) osakaal plastpakendist oli keskmiselt 35%. Klaaspakend ning paber- ja papp pakend moodustasid ligikaudu võrdse osa pakendijäätmetest. Positiivse poole pealt tuleks märkida, et tagatisraha alla kuuluvate joogipakendite osakaal oli uuritud proovides väga väike. See viitab asjaolule, et tagatisrahasüsteem toimib hästi.

Tabel 5.4.2.1. Järvakandi alevi jäätmevood, 2009

Jäätmeliik	Jäätmekood	Kogus, t/a
Prügi (segaolmejäätmed)	20 03 01	121,64
Paber ja kartong	20 01 01	9,359
Ohtlikud jäätmed		41,566
Elektroonikajäätmed sh ohtlikke osi sisaldavad elektroonikajäätmed	20 01 36 20 01 35	7,5
Segapakendid	15 01 06	39,291
Asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	17 06 05	1,3
KOKKU		220,656

Allikas: Keskkonnateabe Keskus

Vändra valla jäätmekava 2010-2015

Tabel 5.4.2.2. Vändra valla jäätmevood, 2008¹

Jäätmevoog	Kodumajapidamiste jäätmed t/a	Ettevõtete jäätmed t/a	Kogumisviis	Käitlusviis
Segaolmejäätmed	111,05	39,532	0,08; 0,12; 0,14; 0,24; 0,6; 1,5; 2,5 ja 4,5m ³ metall- ja plastkonteinerid.	Jäätmed ladestatakse Paikre või Väätša prügilas.
Paber- ja papijäätmed	6,039	0,08 andmed puudulikud	0,8; 1,5; 2,5 ja 4,5 m ³ suurused kogumiskonteinerid	Antakse edasi taaskasutusettevõtetele
Segapakendijäätmed	19,59	0,59, andmed puudulikud	0,8 ja 2,5 m ³ suurused kogumiskonteinerid	Kogutakse kohapeal segapakendina. Kogutud klaas- ja plastpakendijäätmed sorteeritakse ning suunatakse edasi taaskasutusse.
Ohtlikud jäätmed	5,356	andmed puudulikud	Vändra jäätmejaamas ja kogumisaktsioonil. Ettevõtted annavad jäätmed ise üle jäätmekäitlusettevõtetele	Jäätmejaamas ja kogumisaktsiooniga kogutud ohtlikud jäätmed antakse üle teistele jäätmekäitlusettevõtetele
Elektroonikajäätmed	0,216	andmed puudulikud	Vändra jäätmejaamas ja kogumisringil. Antakse otse üle ka jäätmekäitlusettevõtetele.	Antakse edasi taaskasutusettevõtetele.
Ehitus- ja lammutusjäätmed	6,50	44,67	Vändra jäätmejaamas. Ettevõtted annavad otse jäätmekäitlejatele üle.	Ettevõtted viivad tekkinud ehitus- ja lammutusjäätmed prügilasse.
Suuregabariidilised jäätmed	15,56	13,50	Vändra jäätmejaamas. Ettevõtted annavad otse jäätmekäitlejatele üle.	Antakse edasi taaskasutusettevõtetele
Vanarehvid	0,06	1,18	Vändra jäätmejaamas. Ettevõtted annavad otse jäätmekäitlejatele üle.	Antakse edasi taaskasutusettevõtetele
Biologunevad jäätmed	-	-	Ettevõtted annavad ka otse jäätmekäitlejatele üle.	
KOKKU	164,37	99,55		

¹ Aluseks võetud jäätmekäitlejate jäätmearuanded, 2010.aasta novembris kehtinud valla piirides (valla maapiirkonnad).

5.5. Pakendijäätmed

Pakendiseadusest tulenevalt on omavalitsustel pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemis koordineeriv roll. Kohalik omavalitsus peab kindlaks määrama oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestama need oma jäätmehoolduseeskirjas.

Pakendid liigitatakse nende kasutusotstarbest tulenevalt järgmiselt:

Müügipakend – on pakend, mis moodustab ühe osa tarbijale müügipunktis müüdavast kaubast, ilma milleta kauba müümine on lähtuvalt tervisekaitsenõuetest raskendatud.

Rühmapakend – on pakend, mida kasutatakse mingi liigi ja hulga kauba rühmitamiseks müügikohas. Rühmapakendi kasutamise eesmärgiks võib olla muuta kaupa lihtsamini käsitletavaks, selle kaitsmine või esitlemine. Rühmapakend ei ole kaubaartikli lahutamatu osa ning selle eemaldamine ei muuda kauba omadusi.

Veopakend – veopakendi eesmärk on kaitsta kaupa transportimisel võimalike tekkivate füüsiliste kahjustuste eest. Veopakendite hulka ei loeta transportkonteinereid.

Korduskasutuspakend – on pakend, mis selle tootmisel on mõeldud ja oma olemuselt võimaldab seda kasutada samal otstarbel, niikaua kui selle omadused võimaldavad seda korduvalt kasutada. Eelkõige klaasist ja plastist joogipakend (Tagatisrahasüsteemi kaudu kogutavad pakendid on standardiseeritud teatud kuju, mõõtmete vms kokkulepitud omadusega).

Ühekorrapakend – on pakendid, mis on mõeldud üksnes ühekordseks kasutamiseks.

Taaskasutuspakend – on pakend, mida on võimalik taaskasutada.

SEI-Tallinn uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti keskmine pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaolmejäätmetes on 34,5%. Pakendijäätmetest moodustab kõige suurema osa plastpakend. Plastpakendist moodustab enamuse (keskmiselt 65%) nn pehme plast (kilekotid, pakkekile jms). Kõva plasti (plastpudelid, -karbid, -kaaned, -korgid jms) osakaal plastpakendist on keskmiselt 35%.

Vändra valla haldusterritooriumil on senini määratud kindlaks vastavalt rühma-, veo- ja müügipakendi ning eraldiseisvana tagatisrahaga kaetud müügipakendi kogumissüsteemid. Pakendikogumissüsteeme pakendi materjali liigist tulenevalt üksteisest ei eraldata. Kui pakendiette võttes on korraldanud erinevate pakendi materjaliliikide kogumise erinevate organisatsioonide kaudu, tuleks elanikkonnalt koguda pakendit võimalikult ühtse kogumissüsteemi abil (nt ühtne konteinerite märgistussüsteem, värv jne). Taoliselt on mõistlik ka jätkata, laiendades ja ühtlustades süsteemi.

Pakendi ja pakendijäätmete kogumis- ja taaskasutussüsteemi väljatöötamisel on arvestatud erinevate osapoolte üldpõhimõtete ja kohustustega jäätmekäitluses.

Ennetamine – tõstes tarbijate ja tootjate keskkonnateadlikkust, suunata pakendite kasutamist selliselt, et pakendid ei muutuks jäätmeteks, vähendada pakendite kasutamist, vähendada ohtlikke aineid sisaldavate pakendite kasutamist.

Tootja-vastutus – pakendite tootjad ja riiki importijad vastutavad enda poolt toodetud ja imporditud pakendite koostise ning kasutamise ja käitlemise eest kogu pakendi elutsükli jooksul.

Saastaja-maksab – jäätmetekitaja katab hiljem kõik pakendijäätmete hooldusega seotud kulud (lisatud toote hinna sisse).

Pakendi kogumis- ja taaskasutussüsteemi keskne roll on riiklikel pakendi taaskasutusorganisatsioonidel. Taaskasutusorganisatsiooni ülesanne on korraldada talle kohustused üle andnud pakendiette võtjate pakendi ja pakendijäätmete üleriigilist kogumist ja taaskasutamist ning arendada edasi taaskasutussüsteemi eesmärgiga tagada pakendijäätmete taaskasutamine vähemalt alljärgneva sihtarvude ulatuses:

Alates 2009. aasta 1. jaanuarist tuleb tootjavastutusorganisatsioonidel pakendijäätmeid taaskasutada järgmiselt:

- 1) pakendijäätmete kogumassist vähemalt 60 protsenti kalendriaastas;
- 2) pakendijäätmete kogumassist ringlussevõetuna vähemalt 55 ja mitte rohkem kui 80 protsenti kalendriaastas.

Vändra valla pakendi taaskasutussüsteemi väljatöötamisel on arvestatud eelkõige piirkondlike erinevustega, senise jäätmekäitluspraktikaga, pakendikogumise majandusliku tasuvusega ning kogu süsteemi maksimaalse rakendumisega. Majanduslikult tasuva süsteemi põhialuseks on piisavalt suured jäätmekogused ning võimalikult puhas liigitikogutud materjal.

Pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemi osapooled on:

- 1) pakendiettevõtte – isik, kes majandus- või kutsetegevuse raames pakendab kaupa, veab sisse või müüb pakendatud kaupa;
- 2) taaskasutusorganisatsioon – Keskkonnaministeeriumi akrediteeritud isik, kes tegeleb teatud liiki pakendi või pakendijäätmete kogumise ja taaskasutusse suunamisega;
- 3) müügipunkt või müügiettevõtted – ettevõtte/ ettevõtja tegevuskoht, kus müüakse pakendatud kaupa;
- 4) tarbija – pakendeid tarbiv ning pakendijäätmeid tekitav isik;
- 5) kohalik omavalitsus (KOV).

Pakendi taaskasutussüsteem koosneb 4 erinevast kogumissüsteemist:

- 1) tagatispakendi kogumissüsteem;
- 2) segapakendi kogumissüsteem;
- 3) ohtlike ainetega saastunud pakendi kogumissüsteem;
- 4) tootmisettevõtete pakendi kogumissüsteem.

Tagatisrahaga kaetud pakendite kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte või pandiorganisatsioon. Kogumiskohaks on müügipunkt.

Tagatisrahaga kaetud joogipakendi kogumine toimub müügipunktides. Tagatisrahaga kaetud pakendite süsteem on kehtestatud õigusaktiga joogitaarale. Taaral on vastavasisuline märgistus. Tarbijale tagastatakse raha pakendi üleandmisel müügipunkti, kui pakendil on säilinud tagatisraha märgistus. Tagatisraha süsteem töötab tootja vastustusel ning jäätmetekitajate jaoks majandusliku motiivi olemasolul on pakendite tagastusprotsent suurem ja kvaliteet kõrgem kui tasuta kogumissüsteemi korral. Tagatisraha kasutamine suurendab korduskasutuspakendi kasutust.

Pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon korraldab pakendite vastuvõttu müügipunktides või kogumispunktides, korraldab tagatisraha liikumise ning katab kaubandusettevõtete tehtud kulutused pakendite vastuvõtule (vastavalt omavahelisele kokkuleppele).

Kaubandus ehk müügipunktid võtavad vastu tarbijalt tagastuspakendi, tagastavad tarbijale tagatisraha ning ladustavad ajutiselt tagastuspakendi. Seejärel annavad kogutud pakendikogused üle taaskasutusorganisatsioonile.

Tarbija tagastab müügikohta sealt ostetud või samalaadse, tagatisrahaga kaetud, pakendi ning saab tagasi kauba soetamisel makstud tagatisraha. Pakend peab olema säilinud vormiliselt algsel kujul. Süsteemis osalemine on vabatahtlik.

Segapakendi kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte või pandiorganisatsioon. Kogumiskohaks on müügikohas, elamugruppides, hajaasustuse kokkukandepunktides, jäätmekogumispunktides ja jäätmejaamas asuvad kogumiskonteinerid.

Pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon korraldab pakendijäätmete kogumist ja

taaskasutamist paigaldades selleks ettenähtud kohtadesse pakendikonteinerid. Peab arvestust pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise üle ning esitab kord poole aasta jooksul KOV-le andmed kogutud pakendikoguste ja -liikide kohta.

Kohalik omavalitsus määrab oma jäätmehoolduseeskirjas kindlaks pakendikonteinerite täpsed asukohad ning korraldab nende paigaldust ettenähtud kohtadesse (administratiivne korraldus – kokkulepped maaomanikega jne).

Tarbija kasutab pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemi vabatahtlikkuse alusel. Pakendi ja pakendijäätmete äraandmine on tarbijatele tasuta.

Ohtlike ainetega saastunud pakendi kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte. Kogumiskohaks on ohtlike jäätmete kogumiskonteiner.

Pakendiettevõtte paigaldab ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse täiendavad pakendijäätmete kogumiskonteinerid ning kannab nende jäätmete käitlemise kulud.

Jäätmekäitlusettevõtte kogub ohtlike ainetega saastunud pakendijäätmed koos teiste ohtlike jäätmetega ning suunab ohtlike jäätmete käitlussüsteemi. Annab taaskasutusorganisatsioonile aru kogutud pakendijäätmete koguste ja liikide kohta.

Ohtlike ainetega saastunud või ohtlikke aineid sisaldavad pakendid ja pakendijäätmed kogutakse ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse Vändra jäätmejaamas ja Järvakandi jäätmete kokkukandepunktis.

Ettevõtete pakendi kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon. Pakend kogutakse ettevõtte tootmisterritooriumil.

Ettevõtete all mõeldakse kõiki Vändra vallas tegutsevaid tootmis- ja teenindusettevõtteid, kes oma tegevuses kasutavad erinevat liiki pakendeid ning pakendatud kaupu. Ettevõtete ehk tarbija kasutatud pakendite ja pakendijäätmete kogumine ja taaskasutamine toimub tarbija ja pakendiettevõtte vahelisel kokkuleppel, arvestades pakendiseaduses reguleeritud pakendiettevõtte kohustusi. Pakendiseaduse § 16 kohaselt on pakendiettevõttel kohustus kokku koguda ja taaskasutada enda pakendatud või imporditud kauba pakendid ja nendest tekkinud pakendijäätmed ning kanda eelnimetatud tegevusega seotud kulud.

Pakendiettevõttel või organisatsioonil on enda toodetud või imporditud pakendi kogumiseks järgmised võimalused:

- 1) pakendi kogumine iga ettevõtte territooriumil – ettevõtete kasutatud pakendid ja pakendijäätmed kogutakse selleks rajatud kogumiskohas iga ettevõtte territooriumil. Pakendiettevõtte peab varustama ettevõtte keskkonnanõuetele vastavate kogumisvahenditega, tühjendama neid vastavalt vajadusele ning kandma pakendi kogumisega seotud otsesed kulud;
- 2) pakendi kogumine suuremate ettevõtete territooriumil – ettevõtete kasutatud pakendid ja pakendijäätmed kogutakse ainult suuremate sama tegevusalaga ettevõtete territooriumil.

Pakendiettevõtte peab varustama suuremad ettevõtted keskkonnanõuetele vastavate kogumisvahenditega, tühjendama neid vastavalt vajadusele, kandma otsesed pakendikogumisega seotud kulud ning teavitama väiksemaid ettevõtteid kogumiskoha paiknemiskohast.

Alates 2008. aasta 1. jaanuarist on lubatud prügilatesse ladestada vaid eelnevalt sorteeritud olmejäätmeid (Jäätmeseadus § 123 lg 3). See tähendab seda, et prügi tuleb sorteerida erinevatesse kogumisvahenditesse. Eraldi tuleb koguda jäätmed, mida on võimalik keskkonnanahoidlikul moel taaskasutada (vanapaber, pakend, biolagunev, ohtlikud jäätmed). Ülejäänud jäätmed, mida ei ole võimalik lahti sorteerida, loetakse sorteeritud olmejäätmeteks. Suur prügi sorteerimine tõi endaga kaasa pakendikonteinerite ületäituvuse, mis oli tingitud asjaolust, et tühjendussagedus oli liiga harv ning konteinereid ei olnud piisavalt. tekitas paljudes inimestes segadust, sest puudus teadmine, kuidas prügi õigesti sorteerida. Seetõttu võis mõnikord ka märgata pakendikonteinerites segaolmejäätmeid.

5.6. Orgaanilised jäätmed

Orgaanilised biolagunevad jäätmed moodustavad olulise osa segaolmejäätmetest. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamisel on võtmeroll ladestatavate segaolmejäätmete koguste vähendamisel ning prügilate keskkonnaohu minimeerimisel. Orgaanilise aine rikkad on ka reoveesete, loomsete ja taimsete kudede jäätmed, puidujäätmed jne. Käesolevas punktis käsitletakse olmelise tekkega biolagunevaid jäätmeid nagu paber, köögijäätmed, haljastusjäätmed.

Paberi- ja papijäätmed (k.a pakend) on eraldi kogutuna kergesti taaskasutatavad. Vanapaberi taaskasutamiseks on tarvis see eraldada muudest jäätmetest ning vältida selle kvaliteedi langemist. Antud jäätmete koguste vähendamine on võimalik eelkõige paberi- ja papijäätmete kogumisvõrgustiku rajamise abil. Paberi- ja papijäätmed suunatakse taaskasutusse läbi pakendijäätmete kogumissüsteemi.

Haljastusjäätmetest saab eristada koduaedades ja ühiskondlikel aladel (pargid, kalmistud) tekkivaid haljastusjäätmeid. Haljastustuses tekkivaid suuremaid oksid ning muud puidumaterjali tuleks kasutada kütteks. Koduaedades tekkivate haljastusjäätmete koguste vähendamiseks tuleb propageerida nende kohapealset komposteerimist. Komposteerimise puhul tuleb elanikke teavitada sellega kaasnevatest nõuetest ja propageerida „kompostrite“ kasutamist. Kompostrite paigaldamisega seonduvad kulud katavad jäätmetekitajad ise. Järvakandi piirkonna elanikud saavad anda neid jäätmeid jäätmete kokkukandepunkti.

Orgaaniliste toidujäätmete eraldikogumine on vabatahtlik. Suuremaid investeeringuid orgaaniliste toidujäätmete käitlussüsteemi ülesehitamiseks ei tehta. Korterimajade puhul on vabatahtlik paigutada lokaalsed kompostrid, kus kompostitakse kodumajapidamistes

tekkivaid orgaanilisi jäätmeid ning tekkivat komposti saab kasutada haljastuses. Kompostrite paigaldamisega seonduvad kulud katavad jäätmetekitajad ise. Seeläbi on võimalik oluliselt vähendada segaolmejäätmete teket ning igapäevaseid otsekulusid jäätmekäitlusele. Täna ei ole Järvakandi piirkonnas biolagunevate jäätmete kogumine vabatahtlik alates 20 korteriga elamust.

5.7. Ohtlikud jäätmed

Jäätmeseaduse § 65 lõike 2 kohaselt kohustub kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil korraldama kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja üleandmist jäätmekäitlejatele.

Majapidamises tekkivad ohtlikke jäätmeid peab eraldama nende tekkekohas, kuna need kujutavad ohtu nii inimese tervisele kui ka keskkonnale.

Ohtlikke jäätmeid võetakse vastu Vändra jäätmejaamas ja Järvakandi Jäätmete kokkukandepunktis. Suuremate koguste ohtlike jäätmete üleandmiseks, peavad elanikud pöörduma otse ohtlike jäätmete käitlusettevõtte poole. Ohtlike jäätmete üleandmine kogumissüsteemile on eraisikutele olema tasuta.

2008.a ohtlike jäätmete kogumiskonteineri kaudu koguti Vändra vallas kokku 5,1 tonni ohtlikke jäätmeid. Koguseliselt moodustas kõige suurema osa ohtlikest jäätmetest vanad värvi-, laki- ja lahustijäätmed.

5.8. Raviasutuste jäätmete käitlemine

Tervishoiul tekkivate jäätmete käitluse riikliku juhendmaterjali järgi on riiklikul tasandil paika pandud tervishoiu jäätmete kogumispunktid teise ja kolmanda tasandi haiglate juures. Tervishoiuasutustes peab riskijäätmeid koguma kindlasti olmejäätmetest eraldi ja tekkivad jäätmed suunama käitlemiseks riskijäätmete käitlussüsteemi. Vändras on perearstiteenus on koondunud Vändra alevisse ja Järvakandi alevisse.

Ohtlikke jäätmeid tekitavad ettevõtted (sh meditsiinasutused) peavad sõlmima ohtlike jäätmete üleandmiseks lepingu vastavat käitlusaltsentsi omava ettevõttega. Ohtlike jäätmete kogumiseks peavad ettevõtted rajama või leidma spetsiaalse koha, mis on vastavalt märgistatud, ning kogumiseks tuleb kasutada spetsiaalset jäätmetaarat. Samuti peavad eelnimetatud ettevõtted vastu võtma ettevõttesisesed jäätmekäitluseeskirjad. Ohtlike jäätmete kogumise ja üleandmisega seotud kulud katavad ettevõtted ise. Jäätmete üleandmise tõestamise aluseks on ohtlike jäätmete saatekiri.

Tervishoiu asutuste jäätmete käitlemise täpsed tingimused sätestatakse jäätmehoolduseeskirjas.

5.9. Ehitus- ja lammutusjäätmed

Nimetatud jäätmete tekke kogused sõltuvad otseselt majanduslikust olukorrast. Mida kiirem on majanduslik kasv, seda enam toimub uute ehitiste rajamine ning vanade lammutamine. Ilmselt sõltub ehitus- ja lammutusjätmete kogus ka tulevikus investeringutest, uute ettevõtete tekkest ja kinnisvara arengust, millega võivad lisanduda täiendavad jäätmekogused, kuigi tänapäeval toimuv majanduslangus vähendab neid võimalusi.

Kodumajapidamises tekkinud ehitus- ja lammutusjäätmel saab üle anda Vändra jäätmejaamas ja Järvakandi läätmete kokkukandepunktis.

Ehitus- ja lammutusjätmete kogumise peamiseks eesmärk on jäätmekoguste ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine. Eesmärgi täitmisel on peamine roll tööde teostajal, kes mõistliku töökorralduse ja tööde parema organiseerimisega saab ehitus- ja lammutustöödel eelnimetatud jäätmete teket vältida või koguseid vähendada.

Ettevõtte eesmärk peaks olema:

- 1) suurendada korduskasutatavate materjalide kasutamist;
- 2) vähendada materjalide raiskamist tööde kõigil etappidel;
- 3) vähendada ohtlike ainete kasutamist;
- 4) eraldada ja koguda ehituse kõigis etappides tekkivad ohtlikud jäätmel (asbesti sisaldavad materjalid, saastunud kivid, pinnas, immutatud puit);
- 5) eraldada lammutusjätmete hulgast turuväärtust omavad materjalid;
- 6) eraldada lammutusjätmete hulgast materjalid, mis võivad jäätmete edasisel töötlemisel ja kasutamisel põhjustada ehitise kvaliteedi langust.

Ohtlike ehitus- ja lammutusjätmete kogumine ehitusobjektidel peab toimuma spetsiaalsetes kogumiskonteinerites ning tekkinud jäätmel tuleb otse üle anda ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele.

Purustatud betooni, telliseid jne on mõistlik kasutada täitematerjalina kinnistutel või teede ehitusel.

5.10. Metallijäätmel

Metallijätmete kogused põhinevad jäätmeandmebaasis ehitus- ja lammutusprahti jaotises olevatel jäätmetel koodiga 17 04. Metallijätmete kokkuostuhind on taganud taaskasutamise, vaid

väike osa satub prügilasse koos olmejäätmete või ehitusprahiga. Metallijäätmeid saab üle anda vanametalli kokkuostjatele, Vändra jäätmejaamas ja Järvakandi jäätmete kokkukandepunktis

5.11. Puidujäätmed

Puidujäätmete taaskasutamisel tuleks eelkõige tähelepanu pöörata nende taaskasutamisele läbi soojusenergia tootmise. Mittepõlevate või raskesti põlevate puidujäätmete kõrvaldamine või taaskasutamine väljaspool spetsiaalset jäätmekäitluskohta või prügilat on lubatud üksnes jäätmeseadusega sätestatud korras ja Keskkonnaametiga kooskõlastatult. Puidujäätmeid saab üle anda Vändra jäätmejaamas ja tasuta Järvakandi jäätmete kokkukandepunktis.

Tavajäätmetest puidujäätmete taaskasutamiseks, kuni 5 tonni aastas, peavad jäätmetekitajad ennast registreerima Keskkonnaametis, esitades Keskkonnaministri 20.04.2004 määruses nr 18 Jäätmeloa omamise kohustusest vabastatud isiku või tavajäätmete vedajate teate ja registreerimisetõendi.

Ohtlike ainetega töödeldud puidujäätmeid käsitletakse ohtlike jäätmetena ning need tuleb üle anda otse ohtlike jäätmete käitlulitsentsi omavale ettevõttele.

5.12. Probleemtoodete jäätmed

Eestis kehtiv jäätmeseadus kehtestab nn probleemtoodetele tootjavastutuse põhimõtte, mis tähendab, et tootja on kohustatud tagama tema valmistatud, edasimüüdud või sisseveetud probleemtoodest tekkivate jäätmete kokku kogumise ja nende taaskasutamise või kõrvaldamise. Probleemtoodet on kõik tooted, mille jäätmed võivad põhjustada kõrgendatud riske inimese tervisele ja keskkonnale. Siiani on reguleeritud probleemtoodete käitlust koos teiste ohtlike jäätmetega, kuid nende kõrgendatud riskist tulenevalt tuleb nende käitlemisele täiendavat tähelepanu pöörata.

Probleemtoodet on:

- 1) Patareid ja akud;
- 2) PCB-sid sisaldavad seadmed;
- 3) mootorsõidukid ja nende osad;
- 4) elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad.

5.12.1. Patareid ja akud

Tootja on kohustatud kantavate patareide ja akude ning mootorsõidukite patareide ja akude jäätmed tarbijalt turustaja müügikohtade kaudu tagasi võtma tasuta, sõltumata sellest, kas tarbija kavatses osta uue patarei või aku või mitte. Tootja varustab turustajat kogumiseks vajaliku kogumismahutiga.

Tootja on kohustatud patareide ja akude turustajalt, kohalikul omavalitsuselt ning kohaliku omavalitsuse jäätmejaama halduslepingu alusel haldavalt jäätmekäitlejalt patarei- ja akujäätmed tasuta tagasi võtma.

Patareide ja akude tootjavastutuse kohustusega tegeleb MTÜ EES-Ringlus ja MTÜ Eesti Elektroonikaromu.

Lisaks müügikohtadele on võimalik patareisid ja akusid üle anda Vändra jäätmejaamas ja Järvakandi jäätmete kokkukandepunktis

5.12.2. Romusõidukid ja rehvid

Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) tagasivõtmise peavad tootja-vastutuse põhimõttel ellu rakendama ja finantseerima tootjad ja turustajad, kes võivad selle ülesande delegeerida jäätmekäitlejatele. Vanarehvide kogumiseks on MTÜ Eesti Rehviliit loonud tootjavastutussüsteemi.

Rehvitöökodade kliendid nii eraisikud kui firmad võivad rehvitöökotta, mis on sõlminud lepingu rehviliiduga anda oma rehvid tasuta üks ühe vastu. Üks ühe vastu vastuvõtmine tähendab, et iga ostetud rehvi kohta saab rehvitöökotta jätta ühe samatüübilise rehvi. Lisaks kogutakse vanarehve üks kord aastas korraldatava kogumisringi käigus. Elanikud saavad tasuta rehve ära anda Vändra jäätmejaamas ja Järvakandi jäätmete kokkukandepunktis.

Romusõidukeid on võimalik üle anda vastavale lammutuskojale või kogumiskohta, millele on selleks tegevuseks väljastatud vastav ohtlike jäätmete käitluslitsents ja jäätmeluba.

5.12.3. Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed

1.septembrist 2005 korraldab probleemtoodete kogumist ja käitlemist probleemtooteid tootvaid ettevõtteid ühendavad organisatsioonid MTÜ Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete Ringlus ning MTÜ Eesti Elektroonikaromu. Vastavaid jäätmeid saab üle anda Vändra jäätmejaamas ja Järvakandi jäätmete kokkukandepunktis.

5.13. Keskkonnateadlikkuse tõstmine

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd. Jäätmete tekke vähendamine, jäätmete sorteerimine ja käitlemine tekkekohas sõltub suurel määral elanike valmisolekust jäätmekäitlust edendada. Valmisolek on omakorda seotud motiiviga – vähendada jäätmekäitluse maksumust, parandada elukeskkonda tervikuna jne.

Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid. Üheks võimaluseks on kasutada interneti. Kuna interneti kasutamine on ikkagi piiratud, siis on informatsiooni vajalik dubleerida paber kandjal. Jäätmekäitluse alane selgitustöö ja teavitamine peab olema üldise säästliku eluviisi propageerimise kontekstis ja haakuma teiste valdkondadega. Jäätmekäitlussüsteemi rakendamine ei ole ühekordne kampaania, vaid vajab pidevat selgitustööd.

Jäätmealased teavitustööd:

- Jäätmekava eelmisel perioodil avaldati kümme kord jäätmealast artiklit kohalikus ajalehes, lisaks avaldati arvukalt artikleid valla kodulehel;
- 2007.a koostati infovoldik piirkonnas asuvate eraldi kogutud jäätmete (sh. ohtlikud jäätmed, pakendijäätmed, vanapaber, suuremõtmelised jäätmed jmt) üleandmisvõimaluste tutvustamiseks;
- 2008.a suvel viidi läbi kliendi rahulolu uuring, kus küsitluse käigus uuriti elanikkonna teadlikkust ja rahulolu 01.01.2008 kehtima hakanud sorteerimise kohustusest;
- 2009.a koostati infovoldik biolagunevate jäätmete kohapealse taaskasutamise propageerimiseks;
- lisaks on elanikele jaotatud korraldatud jäätmeveole üleminekul jäätmevedaja poolt koostatud kliendiinfovoldik;
- igaaastased teavitustööd erinevate jäätmete kogumisaktsioonide toimumisest (ohtlike jäätmete kogumisring, suurjäätmete kogumine jne).

Uued võimalikud jäätmekäitluse alased elanikkonna kaasamise projektid oleksid järgmised:

- Koolilaste keskkonnateadlikkuse tõstmine läbi õppekursioonide korraldamisega jäätmekäitluskohtadesse;
- ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemise nõudeid ja nende üleandmisvõimalusi tutvustava infovoldiku koostamine;
- ohtlike jäätmete eraldi kogumise propageerimine ning nende üleandmisvõimalusi tutvustava infovoldiku koostamine;
- lisaks pidevad artiklid kohalikus ajalehes ja internetis.

5.14. Jäätmete taaskasutamine

Jäätmete taaskasutamine on jäätmete toodetena korduskasutamine, taaskasutamine materjalina või jäätmete põletamine soojusenergia tootmiseks. Taaskasutamine on ka olmes tekkiva paberi- ja papijäätmete põletamine eramajade küttekolletes.

Samuti taaskasutatakse eramajades bioloogiliselt lagundatavaid jäätmeid. Reeglina kompostitakse aias tekkivaid haljastusjäätmeid ning hajaasustusega piirkondade majapidamistes kasutatakse toidujäätmeid loomasöödana.

Joogipakendi korduskasutamine toimub toidukaupluste kaudu. Segapakendi kogumine toimub kogumiskonteinerite baasil. Pärast sorteerimist antakse jäätmed taaskasutamiseks üle jäätmekäitlusettevõtetele.

Jäätmeloa omamine pole kohustuslik tavajäätmete taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise korral, kui:

- jäätmeid taaskasutatakse kuni 5 tonni aastas;
- jäätmed kõrvaldatakse nende tekkekohas kuni 1 tonn aastas.

Tavajäätmete liigid ja nende taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded ning tootmises tekkinud tavajäätmete, mille korral pole jäätmeloa omamine kohustuslik, taaskasutamise nõuded on ära toodud keskkonnaministri 21. aprilli 2004.a määruses nr 21 „Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeloa omamine kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded“.

5.14.1. Segaoalmejäätmete kõrvaldamine

Vändra vallas kogutud segaoalmejäätmed ladestatakse keskkonnanõuetele vastavas Paikre prügilas või mõnes teises logistiliselt sobivas keskkonnanõuetele vastavas prügilas.

Ladestamise osakaalu vähendamiseks suunata piirkonnas kogutavad jäätmed põletusse Harjumaale pärast jäätmepõletustehase valmimist. Esialgne valmimine: 2012. aastal.

5.14.2. Järelevalve

Järelevalvet jäätmekäitluse üle teostavad järgmised institutsioonid:

- Keskkonnainspeksioon
- Vallavalitsus

Lisaks nimetatutele on järelevalveasutuseks Veterinaar- ja Toiduameti Läänemaa Veterinaarakeskus, mis teostab järelevalvet loomsete jäätmete käitluse üle.

Jäätmeseadusest tuleneva järelevalve tõhustamiseks tuleb Vallavalitsusel tõhustada koostööd Keskkonnainspeksiooniga ja teiste järelevalvet teostavate asutustega.

6. Korraldatud jäätmevedu

6.1. Vändra alevi piirkond

Olulisemaks muudatuseks Vändra alevi jäätmehoolduses eelmisel jäätmekava perioodil oli korraldatud olmejäätmeveoga liitumise korraldamine ning hajaasustusega piirkondade liitmine jäätmekogumissüsteemiga.

Korraldatud jäätmevedu Kaiu, Kehtna, Kärü, Vändra ja Kaisma valla ning Vändra alevi ühises jäätmeveopiirkonnas rakendus 1.02.2008. a. Vedajaks Ragn-Sells AS.

Jäätmeseaduse §66 alusel tähendab korraldatud olmejäätmevedu kohaliku omavalitsusorgani korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt olmejäätmete kogumine ja vedu määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta.

Korraldatud olmejäätmete kogumise ja veo all mõeldakse olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliikide laadimist, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete ning nende sortimisjääkide kogumist ja vedu jäätmetekitaja kogutud jäätmemahutitest (-konteineritest) jäätmete transpordiks mõeldud spetsiaalsele prügiautole ning jäätmete vedamist ja edasist suunamist taaskasutusse või kõrvaldamisele.

Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik käesoleva seaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Vändra alevis on peamiseks korraldatud jäätmeveo eesmärgiks kõikide jäätmevaldajate liitmine jäätmekogumissüsteemiga. Sellest tulenevalt on jäätmeveo planeerimisel tähelepanu pööratud kahele aspektile:

- 1) kõigil jäätmetekitajatel peavad olema võimalused anda oma jäätmed üle kogumissüsteemi;
- 2) jäätmete kogumise maksumus peab olema kõigile jäätmetekitajatele võrdne ning sõltuma tekkinud jäätmete kogusest.

Korraldatud olmejäätmevedu Vändra alevis korraldatakse järgmiste põhimõtete alusel:

- 1) korraldatud jäätmeveo teenust korraldab jäätmevaldajatele Vändra alev koos koostööpartneritega või annab võimalusel volitused selleks sobivale isikule (volitatud isik hakkab korraldama jäätmevaldajate liitumist korraldatud olmejäätmeveoga);
- 2) jäätmevaldajatelt jäätmete kogumisega ja jäätmete prügilasse vedamisega tegeleb avaliku konkursi korras välja valitud jäätmekäitlusettevõtte;
- 3) jäätmevaldaja tasub jäätmekäitlusettevõttele või selleks volitatud isikule jäätmete kogumise ja vedamise eest vastavalt kogutud ja prügilasse üleantud jäätmekogustele.

Kogumise ja vedamise teenustasu aluseks on Vändra Alevivolikogu määrusega kehtestatud korraldatud olmejäätmete veo ja kogumise ühekordse jäätmeveo teenustasu piirmäär (piirhind).

Korraldatud jäätmeveo eesmärk on liita jäätmeveoga kõik jäätmevaldajad ja jäätmetekitajad, tagada kõikidele jäätmevaldajatele kvaliteetne ning ühtsetel põhimõtetel välja töötatud ja võrdse hinnaga korraldatud olmejäätmete kogumise ja veoteenus.

6.1.1. Korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliigid

Korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatakse Vändra alevi kodumajapidamistes, ettevõtetes ning asutustes tekkivate kõigi segaolmejäätmete kogumine ja vedu. Segaolmejäätmetena käsitletakse jäätmeid, mis on Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2004 määruses nr 102 „Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu“ tähistatud jäätmekoodiga 20 03 01 prügi (segaolmejäätmed).

Korraldatud olmejäätmeveoga ei korraldata olmejäätmete hulgast eraldi kogutud ohtlike jäätmete ja liigitikogutud tavajäätmete, sh pakendijäätmete, kogumist ja vedu.

6.1.2. Korraldatud olmejäätmeveo piirkond

Korraldatud olmejäätmeveo piirkond on määratud omavalitsuse territoorium, kus korraldatakse regulaarne segaolmejäätmete kogumine ja vedu, mida teostab üks konkursi korras välja valitud ja segaolmejäätmete kogumiseks ning veoks ainuõigust omav jäätmekäitlusettevõtte.

Jäätmeseaduse lubab kohalikul omavalitsusel jätta haldusterritooriumi hajaasustusega osad, kus jäätmetekitajate vähesuse, hajutatuse või jäätmete väikese koguse tõttu oleks korraldatud jäätmevedu ülemäära kulukas ning korraldatud jäätmeveoks puudub oluline tervise- ja keskkonnakaitsevajadus, korraldatud olmejäätmeveoga liitmata.

6.1.3. Korraldatud olmejäätmeveoga liitumise kohustuslikkus

Vändra Alevivalitsus või tema volitatud isik avalikustavad väljaandes Ametlikud Teadaanded ja ühes üleriigilises päevalehes avaliku konkursi korras välja valitud jäätmevedaja, kes omab Vändra alevis ainuõigust segaolmejäätmete vedamiseks.

Vändra alevi haldusterritooriumil asuvad või elavad füüsilised ja juriidilised isikud ning asutused, kelle valduses on segaolmejäätmeid ja kes elavad või tegutsevad Vändra alevi korraldatud

olmejäätmeveo piirkonnas, on kõik jäätmevaldajad ning loetakse jäätmeseaduse § 69 lõike 1 alusel korraldatud jäätmeveoga liitunuks.

6.1.4. Jäätmeveolepingu sõlmimine

Jäätmeveolepingu sõlmimine on jäätmevaldajate jaoks vabatahtlik. Lepingu mittesõlmimisel juhinduvad jäätmevaldajad, jäätmevedaja ning kohalik omavalitsus vastastikuste õiguste ja kohustuste kindlaksmääramisel jäätmeseadusest, Vändra valla jäätmehoolduseeskirjast ning teistest omavalitsuse kehtestatud korraldatud olmejäätmevedu reguleerivatest õigusaktidest.

Jäätmeveoleping tuleb sõlmida jäätmevaldajatel, kes:

- 1) soovivad kasutada jäätmete kogumiseks rendikonteinerit;
- 2) soovivad kasutada jäätmete kogumiseks ühiskonteinerit või kokkukandepunkti;
- 3) soovivad kogumiskonteineri tühjendamist harvemini või teistel tingimustel, kui seda on jäätmehoolduseeskirjas sätestatud üldine tühjenduskord.

Jäätmeveoleping on kirjalik kokkulepe, mis sõlmitakse segaolmejäätmete kogumise teenust osutava ettevõtte või asutuse ja jäätmevaldaja vahel. Korraldatud jäätmeveo lepingus sätestatakse lisaks üldtingimustele jäätmete kogumise tehnilised tingimused (jäätmete kogumiskonteineri suurus, jäätmete kogumise teenustasu, konteineri renditasu, konteineri tühjendamissagedus, jäätmete kogumisteenuse eest tasumise tingimused).²

Jäätmeveolepingud sõlmitakse pärast korraldatud olmejäätmeveoks välja kuulutatud konkursi tulemuste selgumist.

6.1.5. Korraldatud olmejäätmeveost vabastamine

Korraldatud olmejäätmeveo piirkonnas elavad või asuvad jäätmevaldajad võivad taotleda tähtajalist ja erandkorras korraldatud olmejäätmeveoga mitteliitunuks lugemist või kogumiskonteineri harvemini tühjendamist, kui seda võimaldab Vändra alevi jäätmehoolduseeskiri, esitades selleks Vändra Alevivalitsusele kui ametiasutusele kirjalik avaldus.

Avaldus peab sisaldama:

- 1) andmeid jäätmevaldaja isiku kohta (nimi või ärinimi, elu- või tegevuskoht, kontaktandmed);
- 2) korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemise põhjused;

² Juhul, kui jäätmekäitluse korraldamine on delegeeritud, sõlmitakse kahe- või kolmepoolne leping.

- 3) ajaperiood, mil jäätmevaldaja soovib korraldatud jäätmeveost vabastamist;
- 4) soovitatav kogumiskonteineri tühjendamissagedus koos harvema tühjendamisvajaduse põhjendusega.

6.1.6. Jäätmeveo piirhind, sagedus ja konteinerite suurus

Vallavolikogu määrusega kehtestatakse vedamise sagedus ja aeg ning jäätmeveo teenustasu piirmäär, tulenevalt „saastaja maksab“ põhimõttest, mille kindlaksmääramisel juhindutakse jäätmete liigist, kogusest, omadustest, jäätmeveo teenindussagedusest ning teistest asjaoludest, mis oluliselt mõjutavad käitlemise kulukust.

Veosagedus sõltub peamiselt kasutatavate konteinerite suurusel. Veosageduse ja jäätmemahutite suuruse määramisel peab jälgima, jäätmed ei oleks konteineris liiga kaua – suvel hakkavad jäätmed lagunema, tekib ebameeldiv hais ja nakkusoht ning talvel külmuvad jäätmed konteineris ära, mis raskendab konteineri tühjendamist. Kindlaks määratud veosagedus aitab kokku hoida jäätmete veokulusid jäätmete käitlemisele, mistõttu peaks jäätmevedu toimuma kindlal kuupäeval ning tellimisel jäätmete üleandmine pigem erandiks kui reegliks.

Konteineritele seatud tehnilised nõuded nagu kogumismahutite tüüp, materjal, suurus, konteinerite alus ja paiknemine määratakse kindlaks jäätmehoolduseeskirjas.

6.1.7. Korraldatud olmejäätmeveo konkurs

Avaliku konkursi korraldatud olmejäätmeveoks eri- või ainuõiguse andmiseks korraldab Vändra alev. Alev võib konkursi korraldada koostöös teist omavalitsusüksustega või volitada õigusaktidega sätestatud alustel konkursi korraldamise mittetulundusühingule.

6.2. Järvakandi alevi piirkond

6.2.1. Järvakandi jäätmete kokkukandepunkt

Järvakandi jäätmete kokkukandepunkt avati 2008. aastal asukohaga Järvakandi alev, Energia tn 1a. Jäätmete kokkukandepunkti rajamist finantseeris SA Keskkonnainvesteeringute Keskus. Kokkukandepunkti opereeris Järvakandi Kommunaal OÜ. Jäätmevedajaiks on ohtlike jäätmete osas Kesto OÜ, elektri- ja elektroonikajäätmete osas MTÜ Eesti Elektroonikaromu, paber- kartongpakendite, ning segapakendi osas MTÜ Eesti Pakendiringlus, olmejäätmete, ehitus- lammutus segaprahi, vanapaberi, suurjäätmete osas OÜ Cleanaway, biojäätmete osas Ragn-Sells

AS ning vanarehvide osas MTÜ Eesti Rehviliit, kellele konkreetset teenust osutab Nordline Baltic OÜ.

Jäätmete kokkukandepunktis on loodud tingimused elanikel tasuta ära anda järgnevaid taaskasutatavaid jäätmeid:

- paber-kartongpakendijäätmed
- segapakendijäätmed
- ohtlikud jäätmed
- elektroonikajäätmed
- vanarehvid
- puidujäätmed
- vanametallijäätmed
- taaskasutatavad riided, jalanõud, lauanõud
- lehtklaasjäätmed

Tasu eest saab ära anda:

- vanapaberit (ajakirjad jms)
- olmejäätmeid
- suurjäätmeid (pehme mööbel jms)
- biojäätmeid
- ehitus-ja lammutussegapraht

Tabel 6.2.1.1. 2009.a Järvakandi jäätmete kokkukandepunkti kogutud jäätmeliigid tonnides (Järvakandi Kommunaal OÜ andmed)

Jäätmete liigid	Jäätmekood	Kogus (tonni)
Segaolmejäätmed	20 03 01	2,4
Segapakend	15 01 06	5,55
Paber-kartongpakendid	15 01 01	3
Ohtlikud jäätmed		4,22
Segaelektronika	20 01 35*	7,22
Ehitus-ja lammutussegapraht	17 09 04	30
Klaas	17 02 02	6
Vanametall	17 04 05 / 17 04 02/ 17 04 02	10
Vanarehvid	16 01 03	3
Puidujäätmed	17 02 01	30
Suuregabariidilised jäätmed		1,5
Taaskasutatavad riided ja jalanõud		3
Biojäätmed		1
Vanapaber (ajalehed-ajakirjad)		4

Taaskasutatavad riided ja jalanõud, suuregabariidilised jäätmed (mööbel) ning puidujäätmed on enamasti taaskasutuse leidnud kohapeal. Tekstiili on viidud Jäätmete kokkukandepunkti operaatori algatusel Pärnu kodutute loomade varjupaika. Lehtklaasi saame taaskasutusse anda kohalikku klaasitööstusse.

6.3. Tootsi alevi piirkond

Ühinenud Vändra vallas hakkab Tootsi alevile kehtima Jäätmeseadusest tulenev tingimus, kus kohalik omavalitsus peab korraldama jäätmeveo, kui elanike arv on üle 1500 elaniku. Ühtne jäätmevedu ja süsteem planeeritakse sellest tulenevalt ka Tootsi piirkonda.

Senini on olnud kohustuslik Tootsi piirkonna ettevõtted, korteriühistud, eramajapidamised jne osaleksid haaratud jäätmekäitluskemias. Selleks on tarvilik, et kõik jäätmetekitajad omaksid vastavaid kogumisvahendeid. Olmejäätmete kogumisvahenditena kasutatakse konteinereid või prügikotte. Majapidamised ei pea eraldi iseendale soetama konteinereid, vaid omavahelisel kokkuleppel ning omavalitsusega kooskõlastatult võib kasutada ka ühiskonteinereid. Kasutatava konteineri valikul lähtutakse tekkivate jäätmete kogusest, konteinerit kasutavate inimeste arvust ning tühjendamissagedusest.

Jäätmekonteinerite tühjendamine peab toimuma sagedusega, et oleks välditud keskkonnanäringute teke. Konteinerite minimaalne tühjendussagedus peaks varieeruma eramajade puhul vähemalt kord kuus, korterelamute puhul kaks kuni neli korda kuus. Valla hajaasustusega osades võib jäätmevedu toimuda harvem, kuid seda juhul kui konteineritesse ei panda biolagunevaid jäätmeid. Konteinerite tühjendamine toimub vastavat õigust omava jäätmekäitlusettevõtte poolt. Samas võib vedu toimuda ka omavahenditega. Lähim töötav prügilas asub Tootsi alevist 35 kilomeetri kaugusel, Paikre prügilas.

Segaolmejäätmetest eraldatud taaskasutatavad jäätmed ning erikäitlust vajavad jäätmed tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi. Antud jäätmeliikide puhul on jäätmete kogumiseks elanikkonnalt otstarbekas rakendada kokkukandepunkti süsteemi – piirkonna keskusesse paigaldatakse vastavad konteinerid, kuhu piirkonna elanikud peavad antud jäätmed tasuta äraandmiseks tooma. Lähtudes Tootsi alevi kompaktsusest, ei ole mõistlik rakendada rändkogumispunkti süsteemi, kus nõ ukse eest veetakse jäätmed ära, kui, siis ainult suurjäätmete käitlemiseks vedaja/käitlejaga kokkuleppel.

6.4. Vändra maapiirkonnad

Korraldatud jäätmevedu Vändra valla, Vändra alevi, Kaiu, Kehtna ja Kärü valla ühises jäätmeveopiirkonnas rakendus 1.03.2008. Vedajaks Ragn-Sells AS.

Kuna senise konkursi korras valitud vedaja ainuõigus lõppeb 31.01.2011. a, korraldab omavalitsus koostöös MTÜ-ga KEJHK 2010 aastal uue korraldatud jäätmeveokonkursi.

Jäätmeseaduse §66 alusel tähendab korraldatud olmejäätmevedu kohaliku omavalitsusorgani korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt olmejäätmete kogumine ja vedu määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta.

Korraldatud olmejäätmete kogumise ja veo all mõeldakse olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliikide laadimist, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete ning nende sortimisjäakide kogumist ja vedu jäätmetekitaja kogutud jäätmemahutitest (-konteineritest) jäätmete transpordiks mõeldud spetsiaalsele prügiautole ning jäätmete vedamist ja edasist suunamist taaskasutusse või kõrvaldamisele.

Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik käesoleva seaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Vändra vallas on peamiseks korraldatud jäätmeveo eesmärgiks kõikide jäätmevaldajate liitmine jäätmekogumissüsteemiga. Sellest tulenevalt on jäätmeveo planeerimisel tähelepanu pööratud kahele aspektile:

- 1) kõigil jäätmetekitajatel peavad olema võimalused anda oma jäätmed üle kogumissüsteemi;
- 2) jäätmete kogumise maksumus peab olema kõigile jäätmetekitajatele võrdne ning sõltuma tekkinud jäätmete kogusest.

Korraldatud olmejäätmevedu Vändra vallas korraldatakse järgmiste põhimõtete alusel:

- 1) korraldatud jäätmeveo teenust korraldab jäätmevaldajatele Vändra vald koos koostööpartneritega või annab võimalusel volitused selleks sobivale isikule (volitatud isik hakkab korraldama jäätmevaldajate liitumist korraldatud olmejäätmeveoga);
- 2) jäätmevaldajatelt jäätmete kogumisega ja jäätmete prügilasse vedamisega tegeleb avaliku konkursi korras välja valitud jäätmekäitlusettevõtte;
- 3) jäätmevaldaja tasub jäätmekäitlusettevõttele või selleks volitatud isikule jäätmete kogumise ja vedamise eest vastavalt kogutud ja prügilasse üleantud jäätmekogustele. Kogumise ja vedamise teenustasu aluseks on Vändra Vallavolikogu määrusega kehtestatud korraldatud olmejäätmete veo ja kogumise ühekordse jäätmeveo teenustasu piirmäär (piirhind).

Korraldatud jäätmeveo eesmärgiks on liita jäätmeveoga kõik jäätmevaldajad ja jäätmetekitajad, tagada kõikidele jäätmevaldajatele kvaliteetne ning ühtsetel põhimõtetel välja töötatud ja võrdse hinnaga korraldatud olmejäätmete kogumise ja veoteenus.

Korraldatud jäätmeveo eelis on jäätmete optimeeritud ning logistiliselt otstarbekas vedu ning kõikide kinnistute haaramine jäätmeveo süsteemi.

Korraldatud jäätmeveo negatiivsed aspektid:

- elanikkonna vähene teadlikkus keskkonnareostusest – väär jäätmekäitlus kodus;

- korraldatud jäätmeveo rakendamisel puudulik jäätmevaldajate (jäätmekkekohtade) register;
- väikeelamute üksikul jäätmetekitajal kohustus jäätmeid ära anda samadel alustel kui suurperel.

Korraldatud jäätmeveo positiivsed aspektid:

- aitab vältida illegaalseid prügistamist;
- jäätmetekitaja maksab oma jäätmete käitlemise eest ja tunnetab seeläbi omavastutust;
- jäätmete kogumine toimub logistiliselt otstarbekamalt;
- parem kontroll jäätmete tekke ja käitlemise üle.

6.4.1. Korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliigid

Korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatakse Vändra valla kodumajapidamistes, ettevõtetes ning asutustes tekkivate kõigi segaolmejäätmete kogumine ja vedu. Segaolmejäätmetena käsitletakse jäätmeid, mis on Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2004 määruses nr 102 „Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu“ tähistatud jäätmekoodiga 20 03 01 prügi (*segaolmejäätmed*).

Korraldatud olmejäätmeveoga ei korraldata olmejäätmete hulgast eraldi kogutud ohtlike jäätmete ja liigitikogutud tavajäätmete, sh pakendijäätmete, kogumist ja vedu.

Suurjäätmeid veab vastavalt jäätmevaldaja tellimusele vallas veoteenust osutav ettevõtte. Jäätmevaldajal on ka endal võimalus viia suurjäätmed jäätmejaama.

Läbi koostöö taaskasutusorganisatsioonidega on lahendatud taaskasutatavate jäätmete ning vanapaber ja kartongi käitlemine.

Alates 01.01.2008. aastast ei ole lubatud sortimata segaolmejäätmeid prügilasse ladestada, mis tähendab, et segaolmejäätmete hulgas ei tohi olla peale vanapaberi, pakendite ja ohtlike jäätmete ka biolagunevaid aia- ja haljastusjäätmeid. Seetõttu oleks vajalik viimati nimetatud jäätmete käitlemise optimeerimiseks liita korraldatud jäätmeveoga ka biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed.

6.4.2. Korraldatud olmejäätmeveo piirkond

Korraldatud olmejäätmeveo piirkond on Vändra Vallavolikogu määratud omavalitsuse territoorium, kus korraldatakse regulaarne segaolmejäätmete kogumine ja vedu, mida teostab üks konkursi korras välja valitud ja segaolmejäätmete kogumiseks ning veoks ainuõigust omav jäätmekäitlusettevõtte.

Jäätmeseadus lubab kohalikul omavalitsusel jätta haldusterritooriumi hajaasustusega osad, kus jäätmetekitajate vähesuse, hajutatuse või jäätmete väikese koguse tõttu oleks korraldatud jäätmevedu ülemäära kulukas ning korraldatud jäätmeveoks puudub oluline tervise- ja keskkonnakaitsevajadus, korraldatud olmejäätmeveoga liitmata. Vändra vallas puudub selline territooriumi osa, mis oleks vabastatud korraldatud jäätmeveost.

6.4.3. Korraldatud olmejäätmeveoga liitumise kohustuslikkus

Vändra Vallavalitsus või tema volitatud isik avalikustavad väljaandes Ametlikud Teadaanded ja ühes üleriigilises päevalehes avaliku konkursi korras välja valitud jäätmevedaja, kes omab Vändra vallas ainuõigust segaolmejäätmete vedamiseks.

Vändra valla haldusterritooriumil asuvad või elavad füüsilised ja juriidilised isikud ning asutused, kelle valduses on segaolmejäätmeid ja kes elavad või tegutsevad Vändra valla korraldatud olmejäätmeveo piirkonnas, on kõik jäätmevaldaja ning loetakse jäätmeseaduse § 69 lõike 1 alusel korraldatud jäätmeveoga liitunuks.

6.4.4. Jäätmeveolepingu sõlmimine

Jäätmeveolepingu sõlmimine on jäätmevaldajate jaoks vabatahtlik. Lepingu mittesõlmimisel juhinduvad jäätmevaldajad, jäätmevedaja ning kohalik omavalitsus vastastikuste õiguste ja kohustuste kindlaksmääramisel jäätmeseadusest Vändra valla jäätmehoolduseeskirjast ning teistest omavalitsuse kehtestatud korraldatud olmejäätmevedu reguleerivatest õigusaktidest.

Jäätmeveoleping tuleb sõlmida jäätmevaldajatel, kes:

- 1) soovivad kasutada jäätmete kogumiseks rendikonteinerit;
- 2) soovivad kasutada jäätmete kogumiseks ühiskonteinerit või kokkukandepunkti;
- 3) soovivad kogumiskonteineri tühjendamist harvemini või teistel tingimustel, kui seda on jäätmehoolduseeskirjas sätestatud üldine tühjenduskord.

Jäätmeveoleping on kirjalik kokkulepe, mis sõlmitakse segaolmejäätmete kogumise teenust osutava ettevõtte või asutuse ja jäätmevaldaja vahel. Korraldatud jäätmeveo lepingus sätestatakse lisaks üldtingimustele jäätmete kogumise tehnilised tingimused (jäätmete kogumiskonteineri suurus, jäätmete kogumise teenustasu, konteineri renditasu, konteineri tühjendamissagedus, jäätmete kogumisteenuse eest tasumise tingimused).

Jäätmeveolepingud sõlmitakse pärast korraldatud olmejäätmeveoks välja kuulutatud konkursi tulemuste selgumist.

6.4.5. Korraldatud olmejäätmeveost vabastamine

Korraldatud olmejäätmeveo piirkonnas elavad või asuvad jäätmevaldajad võivad taotleda tähtajalist ja erandkorras korraldatud olmejäätmeveoga mitteliitunuks lugemist või kogumiskonteineri harvemat tühjendamist, kui seda võimaldab Vändra valla jäätmehoolduseeskiri, esitades selleks Vändra Vallavalitsusele kirjalik avaldus.

Avaldus peab sisaldama:

- 1) andmeid jäätmevaldaja isiku kohta (nimi või ärinimi, elu- või tegevuskoht, kontaktandmed);
- 2) korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemise põhjused;
- 3) ajaperiood, mil jäätmevaldaja soovib korraldatud jäätmeveost vabastamist;
- 4) soovitatav kogumiskonteineri tühjendamissagedus koos harvema tühjendamisvajaduse põhjendusega.

Korraldatud jäätmeveo tühjendussagedus Vändra valla territooriumil ei tohi ühelgi juhul olla väiksem kui 84 kalendripäeva.

6.4.6. Jäätmeveo piirhind, sagedus ja konteinerite suurus

Vallavolikogu määrusega kehtestatakse vedamise sagedus ja aeg ning jäätmeveo teenustasu piirmäär, tulenevalt „saastaja maksab“ põhimõttest, mille kindlaksmääramisel juhitudakse jäätmete liigist, kogusest, omadustest, jäätmeveo teenindussagedusest ning teistest asjaoludest, mis oluliselt mõjutavad käitlemise kulukust.

Veosagedus sõltub peamiselt kasutatavate konteinerite suuruselt ja jäätmetekkest. Veosageduse ja jäätmemahutite suuruse määramisel peab jälgima, et jäätmed ei oleks konteineris liiga kaua – suvel hakkavad jäätmed lagunema, tekib ebameeldiv hais ja nakkusoht ning talvel külmuvad jäätmed konteineris ära, mis raskendab konteineri tühjendamist. Kindlaks määratud veosagedus aitab kokku hoida jäätmete veokulusid jäätmete käitlemisele, mistõttu peaks jäätmevedu toimuma kindlal kuupäeval ning tellimisel jäätmete üleandmine pigem erandiks kui reegliks.

Konteineritele seatud tehnilised nõuded nagu kogumismahutite tüüp, materjal, suurus, konteinerite alus ja paiknemine määratakse kindlaks jäätmehoolduseeskirjas.

6.4.7. Korraldatud olmejäätmeveo konkurs

Avaliku konkursi korraldatud olmejäätmeveoks eri- või ainuõiguse andmiseks korraldab Vändra vald. Vald võib konkursi korraldada koostöös teist omavalitsusüksustega või volitada õigusaktidega sätestatud alustel konkursi korraldamise mittetulundusühingule, kelle liige Vald on. Korraldatud jäätmeveo konkursi tulemusi ja ainuõiguse kehtivust võib põhjendatud asjaolude ilmnemisel pikendada.

7. Jäätmevaldajate register

Jäätmeseaduse alusel peab kohaliku omavalitsuse organ asutama oma määrusega jäätmevaldajate registri ning kehtestama registri pidamise korra. Jäätmevaldajate registri pidamise eesmärgiks on saada ülevaade kõikidest piirkonna jäätmevaldajatest, nendega seotud jäätmetekkekohtadest ja -mahtudest ning tagada ülevaade jäätmete veost.

Jäätmevaldajate registris kajastuvad järgmised andmed:

- 1) jäätmetekkekohad ja jäätmeveokohtadega seotud jäätmevaldajate andmed;
- 2) jäätmetekkekohtade hetkestaatused;
- 3) jäätmeveopiirkonnad;
- 4) korraldatud jäätmevedu teostava firma andmed vastavalt kehtestatud jäätmeveopiirkondadele;
- 5) päringud ja kaardieristused vastavalt registris fikseeritud andmetele, nagu jäätmeveo staatus, maht, kategooria jne;
- 6) jäätmeveo korraldanud jäätmevedaja poolt esitatud aruandlus jäätmetekkekohale paigaldatud jäätmemahutitest, veo mahtudest ning jäätmevedaja ja jäätmevaldaja esindajate vahel sõlmitud lepingutest;
- 7) jäätmetekkekohtade ja kogumisvahendite asukohad registri kaardiliidesel.

Tabel 7.1. Vändra valla maapiirkonnad. Andmed jäätmevaldajate registris 2009. a 1. aprilli seisuga

Jäätmetekke- kohad registris	Liitunud			Mitteliitunud	
	korraldatud jäätmeveoga	sh harvem sagedus	sh ühiskonteiner	vabastatud	perspektiivne
1127	1035	116	17	55	92

Tabel 7.2. Vändra alevi piirkond. Andmed jäätmevaldajate registris 2009. a 1. aprilli seisuga

Jäätmetekke- kohad registris	Liitunud			Mitteliitunud	
	korraldatud jäätmeveoga	sh harvem sagedus	sh ühiskonteiner	vabastatud	perspektiivne
521	444	194	35	10	77

Vändra valla jäätmevaldajate register on moodustatud koostöös teiste KEJHK liikmeskonna omavalitsustega ning ühildatud KEJHK lepinguhaldussüsteemiga. Vändra valla jäätmevaldajate registri pidamise põhimäärus võeti vastu 20.märtsil 2007.a.

8. Jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale

Tulenevalt jäätmeseadusest on jäätmekavas vajalik anda hinnang loodusvarade nagu vesi, turvas, savi ja pinnas, kasutamise mahtudest jäätmehoolduses. Kuivõrd uute piiridega Vändra valla territooriumil toimub vaid jäätmete kogumine ning edasine transport Paikre prügilasse, Vändra prügilasse, Järvakandi jäätmete kokkukandepunkti või jäätmete üle andmine litsentseeritud jäätmekäitlusettevõttele, siis jäätmekäitluseks otseselt loodusvarasid ei kasutata. Kaudselt on jäätmekäitluseks vajalik loodusvara transpordivahendite tarbitav kütus ning muu transpordiga seonduv, kuid jäätmeseaduse mõistes ei ole see loodusvarade kasutamine.

Jäätmehoolduse suurim negatiivset keskkonnamõju omav tegevus on jäätmete ladestamiseks keskkonnanõuetele mittevastavate kohtade kasutamine. Sõltumata asjaolust, et prügila on suletud ja pinnasega kaetud, lagunevad jäätmed jäätmelademetes edasi. Lademes tekib orgaanilise aine lagunemisprotsesside käigus nõrgvett ja prügilagaasi, kuid keskkonnamõju hindamiseks olulised andmed nõrgvee ja prügilagaasi tekkimise kohta puuduvad.

Paratamatult kaasneb jäätmekäitlusega teatud müra ja õhu saastamine jäätmete kogumisel ja transpordil. Negatiivset mõju (hais) võib tekkida ka jäätmekonteinerite ebaregulaarsel tühjendamisel.

Keskkonna reostamisega kaasnevad ka sotsiaalsed mõjud nagu maa hinna langus, atraktiivsuse vähenemine turismi seisukohalt jm. Kui jäätmete sortimine tekkekohas, liigiti kogumine ja korraldatud jäätmevedu vastab kehtestatud korrale, siis keskkonnamõjud valla territooriumil on suhteliselt väikesed.

Lähtudes tunnustatud jäätmekäitlusmeetodite prioriteetsusest on kõige olulisem jäätmete teket vältida ja vähendada. Eelkõige tuleb tähelepanu pöörata jäätmete korduskasutusele, taaskasutusele, ringlusse võtule ja energiakasutusele ning lõpuks jäätmete ladestamisele prügilasse ja jäätmete põletamisele energia tootmiseks.

Jäätmekava rakendamise ja korraldatud jäätmeveoga väheneb jäätmete illegaalne ladestamine, mis vähendab survet keskkonnale. Tulenevalt jäätmeseadusest on jäätmekavas vajalik anda hinnang loodusvarade, nagu vesi, turvas, savi ja pinnas, kasutamise mahtudest jäätmehoolduses.

Kuivõrd Järvakandi valla territooriumil toimub vaid jäätmete kogumine ning edasine transport või jäätmete üle andmine litsentseeritud jäätmekäitlusettevõttele, siis jäätmekäitluseks otseselt loodusvarasid ei kasutata.

Jäätmehoolduse suurim negatiivset keskkonnamõju omav tegevus on jäätmete ladestamiseks keskkonnanõuetele mittevastavate kohtade kasutamine. Sõltumata asjaolust, et Järvakandi valla ainuke prügila on suletud ja pinnasega kaetud, lagunevad jäätmed jäätmelademetes edasi.

Lademes tekib orgaanilise aine lagunemisprotsesside käigus nõrgvett ja prügilagaasi. Vastavalt Järvakandi Vallavalitsuse ja Järvakandi Kommunaal OÜ vahel sõlmitud töövõtulepingule (nr 01/2004 sõlmitud 26.03.2004.a) kohustub viimane teostama nõuetekohaselt Tupiku prügila põhjavee ja nõrgvee proovide võtmise ja transpordi vastavalt põhjavee ja nõrgvee seire kavale. Leping käsitleb ka teostatud proovide analüüsitulemuste ja aruannete esitamist vallavalitsusele. Järelhooldust pole suletud prügila vajanud. Seiret tehakse alates 2009.aastast 1 kord aastas.

Paratamatult kaasneb jäätmekäitlusega teatud müra ja õhu saastamine jäätmete kogumisel ja transpordil. Negatiivset mõju (ebameeldiv lõhn) võib tekkida ka jäätmekonteinerite ebaregulaarsel tühjendamisel.

Kui jäätmete sortimine tekkekohas, liigiti kogumine ja jäätmevedu vastab kehtestatud korrale, siis keskkonnamõjud valla territooriumil on suhteliselt väikesed.

Lähtudes tunnustatud jäätmekäitlusmeetodite prioriteetsusest on kõige olulisem jäätmete teket vältida ja vähendada. Eelkõige tuleb tähelepanu pöörata jäätmete korduskasutusele, taaskasutusele, ringlusse võtule ning lõpuks jäätmete ladestamisele prügilasse ja jäätmete põletamisele energia tootmiseks.

9. Jäätmehoolduse probleemid

9.1. Vändra alevi piirkond

Probleemid:

- Elanikkonna ebapiisav teadlikkus jäätmekäitluse osas – inimesed ei mõista korraldatud jäätmeveo eesmärke ja vajalikkust.
- Puudub biolagunevate jäätmete jaoks kompostimisväljak
- Puudub orgaaniliste jäätmete kogumiskonteinerite võrgustik kortermajade juures

9.2. Järvakandi alevi piirkond

Probleemid:

- Kõik jäätmevaldajad pole jäätmeveoga hõivatud, puudub korraldatud jäätmevedu.
- Vallas esineb üksikuid ebaseaduslikke jäätmete mahapanekukohti.
- Elanikkonna ebapiisav teadlikkus jäätmekäitluse osas – inimesed ei mõista jäätmete liigiti kogumise ega säästliku tarbimise eelist ning kasutavad avalikke liigiti kogutavate jäätmete konteinereid vääriti risustades neid vale liiki jäätmetega.
- Biolagunevate jäätmete eraldikogumine üle 20 korteriga elamutes pole rakendunud.
- Jäätmehooldusalane järelevalvesüsteem on ebapiisav.

9.3. Tootsi alevi piirkond

Probleemid:

- Piirkond ei ole seni olnud kaasatud ühtsesse jäätmehoolduse süsteemi, just äraveo osas.
- Elanikkonna ebapiisav teadlikkus jäätmekäitluse osas – inimesed ei mõista korraldatud jäätmeveo eesmärke ja vajalikkust.
- Jäätmesveo alane järelevalve on ebapiisav.
- Kodumajapidamistes endiselt suur ohtlike jäätmete olemasolu.

9.4. Vändra maapiirkonnad

Probleemid:

- Inimeste vähene teadlikkus KOJV olemusest, vajadusest ja nõuetest.
- Liig suur vabastuste ja/või erisuste hulk KOJV mõistes.
- Ettevõtjate vähene teadlikkus pakendiseadusest ja sellega kaasnevatest kohustustest.
- Kodumajapidamistes endiselt suur ohtlike jäätmete olemasolu. Kolhooside vmt likvideeritud asutuste ohtlikud käitlemata jäätmed.

10. Jäätmehooldusalased eesmärgid

10.1. Vändra alev

Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine

- Elanikkonna pidev teavitamine jäätmehoolduse korraldusest ja sõltuvusest jäätmetekitajate suhtumisest ja tarbimisharjumustest;
- täiustamist vajab mitmesuguste jäätmealaste juhendmaterjalide väljaandmine, arvestades seejuures erinevate sihtgruppide vajadustega ja neile suunatud eesmärkidega;
- keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele.

Jäätmete ohtlikkuse vähendamine

- Kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete kogumise edendamine.

Jäätmehoolduse infrastruktuuri arendamine

- Pakendijäätmete kogumisvõrgustiku optimaalne arendamine;
- biolagunevate jäätmetele kogumisvõrgustiku loomine;
- kodumajapidamistes tekkinud probleemtoodete kogumise edendamine Vändra jäätmejaamas.

Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamine

- propageerida korduvkasutatavate ja vähem ohtlikke aineid sisaldavate materjalide kasutamist ehitustegevuses;
- puidujäätmete taaskasutamise edendamine soojusenergia tootmiseks;
- tavajäätmetest ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemisel jäätmete taaskasutamise eelistamine jäätmete kõrvaldamisele.

Järelvalvesüsteemi tõhustamine

- Korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud ning vastavat kohustust mitteomavate jäätmevaldajate järelevalve tõhusamaks muutmine.

10.2. Järvakandi alev

Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine:

- Elanikkonna pidev teavitamine jäätmehoolduse korraldusest ja sõltuvusest jäätmetekitajate suhtumisest ja tarbimisharjumustest;

- keskkonna- ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele;
- kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete kogumise edendamine;
- paberi- ja papijäätmete kogumisvõrgustiku optimaalne arendamine;
- biolagunevate jäätmetele eraldikogumise kohustuse täitmine kortermajades;
- jäätmete kokkukandepunktis ehitus- ja lammutusjäätmete vastuvõtu arendamine;
- propageerida korduvalt kasutatavate ja vähem ohtlikke aineid sisaldavate materjalide kasutamist ehitustegevuses;
- tavajäätmetest ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemisel jäätmete taaskasutamise eelistamine jäätmete kõrvaldamisele;
- jäätmeveoteenusega mitteliitunud jäätmevaldajate üle järelevalve tõhusamaks muutmine;
- jäätmeregistri arendamine.

10.3. Tootsi alev

Tootsi alevi jäätmehooldusalasteks eesmärkideks on piirkonna jäätmehooldusalase jäätmehoolduse korraldamine – keskkonnaohutu, majanduslikult põhjendatud ja korralduslikult tagatud jäätmekäitluse edendamine, mis peab tagama:

- Jäätmetekke vähendamise;
- tekkivate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamise;
- jäätmete taaskasutuse laiendamise;
- keskkonnanõuete kohane jäätmetöötlus;
- jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamine.

Käsitleb kõiki jäätmeliike, olenemata nende tekkesfäärist ja ohtlikkusest. Jäätmekava uuendamine Tootsi piirkonna ulatuses.

10.4. Vändra maapiirkonnad

Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine:

- Elanikkonna pidev teavitamine jäätmehoolduse korraldusest ja sõltuvusest jäätmetekitajate suhtumisest ja tarbimisharjumustest. KOJV vajaduse selgitamine ja kohustuse täitmise jälgimine;
- täiustamist vajab mitmesuguste jäätmealaste juhendmaterjalide väljaandmine, arvestades seejuures erinevate sihtgruppide vajadustega ja neile suunatud eesmärkidega;
- keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele. Koostöös jäätmekäitlejate ja taaskasutusorganisatsioonidega.

Õigusraamistik

- Ühtse jäätmehoolduseeskirja väljatöötamine, mis inkorporeerib kehtiva jäätmehoolduseeskirja ja KOJV korra.

Jäätmete ohtlikkuse vähendamine

- Kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete kogumise edendamine ja finantseerimine senisest suuremas mahus;
- selgete normatiivide kehtestamine kodumajapidamise ja ettevõtluse jäätmekoguste eristamiseks.

Jäätmehoolduse infrastruktuuri arendamine

- Pakendijäätmete kogumisvõrgustiku optimaalne arendamine. Vajadusel koostöös KEJHK Pakendiseaduse muudatuste ettevalmistamine ja algatamine, tootjavastutusorganisatsioonidele kogumisvõrgustiku tihedama paigutuse kohutuse tagamiseks;
- biolagunevate jäätmetele kogumisvõrgustiku loomine

Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamine

- Propageerida korduvkasutatavate ja vähem ohtlikke aineid sisaldavate materjalide kasutamist ehitustegevuses;
- puidujäätmete taaskasutamise edendamine soojusenergia tootmiseks;
- tavajäätmetest ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemisel jäätmete taaskasutamise eelistamine jäätmete kõrvaldamisele.

Järelevalvesüsteemi tõhustamine

- Korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud ning vastavat kohustust mitteomavate jäätmevaldajate järelevalve tõhusamaks muutmine;
- Jäätmeregistri arendamine ning laiendamine.

11. Eesmärkide realiseerimine ja maksumus

11.1. Vändra alev

11.1.1. Jäätmehoolduseeskiri

Vändra alevis toimub jäätmehooldus vastavalt Vändra Vallavolikogu kehtestatud jäätmehoolduseeskirjale.

Jäätmehoolduseeskirjas tuleb lisaks jäätmeseaduse § 71 toodule, täpsustada:

- 1) jäätmevaldaja teatud tähtjaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastamise tingimused ja kord;
- 2) jäätmekäitlusettevõttega lepingu sõlmimise kohustuslikkus;
- 3) taaskasutatavate jäätmete kogumiskohad;
- 4) pakendijäätmete kogumiskonteinerite täpsed asukohad ja pakendijäätmete liigid;
- 5) ettevõtete jäätmehooldusega seotud kohustused.

11.1.2. Vändra alevi ülesanded

Vändra Alevivalitsuse otsesed ülesanded piirkonna jäätmehoolduse arendamisel ning käesolevas jäätmekavas püstitatud eesmärkide saavutamisel on järgmised:

- osaleb aktiivselt MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse töös;
- rahastab MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse jäätmehooldusalast tegevust, vastavalt käesoleva Jäätmekava tegevuskavale ning MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse eelarvele;
- osaleb oma rahalise osalusega MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduse poolt taotletavates jäätmehooldusalastes projektides, vastavalt käesoleva Jäätmekava tegevuskavale;
- määratleb ning viib läbi vajalikud planeeringulised protseduurid jäätmekäitluskohtade rajamisel;
- ebaseaduslikult keskkonda viidud jäätmete kõrvaldamine ja nendest põhjustatud keskkonnareostuse likvideerimine;
- jäätmeveoga määratud jäätmekäitlustingimuste täitmise kontrollimine;
- kompostitavate ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine;
- teeninduspiirkonnas korraldatud olmejäätmeveoga ühinemise kohustusest olmejäätmete valdaja vabastamine;
- jäätmete kogumiskohtade määramine, kuhu tuleb korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise veo eesmärgil toimetada;

- kindlustama korraldatud olmejäätmeveo tingimustes jäätmete kogumiseks ja veoks ettenähtud transpordivahendite ligipääsu kõikidele jäätmevaldajatele. See puudutab eelkõige talvetingimustes korrapärast lumetõrjet, ajutisi läbisõidupiiranguid märgadel perioodidel ning üldist teedevõrgu seisukorda.

11.1.3. MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse ülesanded

Jäätmehoolduse korraldamine regionaalsel tasandil on korraldatakse koostöös MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse liikmetest kohalike omavalitsustega. Selleks delegerib Vändra Alevivalitsus MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskusele järgmised jäätmeseadusest tulenevad Vändra alevi jäätmehooldusealased ülesanded:

- omavalitsuse territooriumil optimaalse ja põhjendatud jäätmekäitlushinna kujundamine
- olmejäätmete ja taaskasutavate jäätmete käitlemiseks konkursside korraldamine
- jäätmealaste andmebaaside ning registrite haldamine
- korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmete veopiirkondade, jäätmeliikide, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo teenustasu piirmäära välja töötamine
- kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumine

Lisaks omavalitsuse poolt delegeritud jäätmeseadusest tulenevatele omavalitsuse jäätmehooldusalastele ülesannetele, on KEJHK ülesandeks oma liikmetest omavalitsuste jäätmehooldusalaste eesmärkide saavutamiseks teostada järgmiseid tegevusi:

- koostab jäätmehoolduse arendamiseks ja investeringuteks projekte ja rahataotlusi;
- töötab välja ja viib ellu jäätmete vähendamise ning taaskasutamise programme;
- korraldab jäätmejaamade, sorteerimis- ja ohtlike jäätmete kogumispunktide rajamist ja haldamist;
- korraldab jäätmekäitlusalast arendus- ja selgitustööd ning teeb keskkonnateadlikkuse tõstmise alast propagandat;
- edendab ja propageerib jäätmete sorteerimist ning liigiti kogumist;
- annab välja jäätmehooldusalaseid trükiseid;
- korraldab omavalitsuste jäätmekavade ja jäätmehoolduseeskirjade koostamist ja aktualiseerimist;
- korraldab omavalitsustes jäätmete taaskasutamist.

11.1.4. Jäätmehoolduse arendamise rahastamine

Vändra alevi jäätmehoolduse arendamine toimub segaolmejäätmete ladestamise eest alevile

laekuvast saastetasust, Vändra alevi eelarvelistest vahenditest ja sihtotstarbelistest projektipõhistest tuludest.

Vändra alevi prognoositud saastetasud on hinnanguliselt 23 949 kr, vastavalt kogusele aastas (240 t/a).

Tabel 11.1.4.1. Tegevuskava eesmärkide realiseerimiseks

Nr	Tegevuse/ projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja, rahastaja	Eeldatav maksumus	Kommentaar
1	ELANIKKONNA KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE ja KOV JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS				
1.1	Infovoldikute koostamine ja levitamine ning jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine	2010-2014	KOV, KEJHK, KIK	-	Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel
1.2	Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele	2010-2014	KOV, KEJHK	-	Lastelaagrite, talgute ja muud sarnaste ürituste läbiviimine. Maksumus selgub tööde käigus
1.3	Jäätmekava uuendamine	2010-2011	KOV, KEJHK	-	Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel
1.4	Jäätmehoolduseeskirja kehtestamine	2010-2011	KOV, KEJHK	-	
1.5	Jäätmehoolduse korraldamiseks seadusandlike aktide ettevalmistamine	2010-2014	KOV, KEJHK	-	
2	OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMINE				
2.2	Ohtlike jäätmete kogumine Vändra jäätmejaama konteineris	2010-2014	KOV, KEJHK, KIK	15 000	Kogumine koostöös Vändra Vallavalitsusega
3	MUUDE TAASKASUTATAVATE JÄÄTMETE KOGUMINE				
3.1	Vanapaberi ja pakendijäätmete kogumiskonteinerite võrgustiku optimeerimine	2010-2014	KOV, ETO, EPR, TVO	-	Teostavad ja rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks tegevuste läbiviimisel
3.2	Vändra jäätmejaama haldamine	2010-2014	KOV, KIK	.-	Maksumus selgub edaspidi. Jäätmejaama haldamine koostöös Vändra Vallavalitsusega.

Vändra valla jäätmekava 2010-2015

3.3	Orgaaniliste jäätmete kogumiskonteinerite võrgustiku paigaldamine kortermajade juurde	2010-2014	KOV, KEJHK, KIK	-	Maksumus selgub edaspidi
3.4	Kompostimisväljaku rajamine		KOV, KEJHK, KIK		Maksumus selgub edaspidi
4	KORRALDATUD OLMEJÄÄTMEVEDU				
4.1	Segaolmejäätmete kogumiseks ja veoks korraldatud olmejäätmete konkursi korraldamine	2010	KEJHK, KOV	-	Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel
4.2	Vändra alevi jäätmevaldajate registri uuendamine	2010-2012	KEJHK, KOV	4000	
5	PRÜGILATE JA EBASEADUSLIKE JÄÄTMELADESTUSPAIKADE SULGEMINE NING JÄRELHOOLDUS				
5.1	Vändra prügila korrastamine	2010-2014	KOV, KIK	2 800 000	Maksumus tuleneb korrastamiskavast. Sulgemine koostöös Vändra vallaga

2010. aastal avati Vändra Jäätmejaam, mis oli oluline investeering piirkonna jaoks. Haldaja on Ragn-Sells AS.

11.2. Järvakandi alev

11.2.1. Jäätmehoolduseeskiri

Järvakandi alevis toimub jäätmehooldus vastavalt Vändra Vallavolikogu kehtestatud jäätmehoolduseeskirjale. Jäätmehoolduseeskirjas tuleb lisaks jäätmeseaduse § 71 toodule, täpsustada taaskasutatavate jäätmete kogumiskohad s.h pakendijäätmete kogumiskonteinerite täpsed asukohad.

11.2.2. Järvakandi alevi ülesanded

Järvakandi piirkonna otsesed ülesanded ala jäätmehoolduse arendamisel ning käesolevas jäätmekavas püstitatud eesmärkide saavutamisel on järgmised:

- elanikkonna ja ettevõtjate teavitamine jäätmehoolduse korraldusest
- ebaseaduslikult keskkonda viidud jäätmete kõrvaldamise ja nendest põhjustatud keskkonnareostuse likvideerimise korraldamine.
- kindlustama valla teede osas korraldatud olmejäätmeveo tingimustes jäätmete kogumiseks ja veoks ettenähtud transpordivahendite ligipääsu jäätmevaldajatele. See puudutab eelkõige talvetingimustes korrapärast lumetõrjet, ajutisi läbisõidupiiranguid märgadel perioodidel ning üldist teedevõrgu seisukorda.
- jäätmevaldajate registri pidamine
- jäätmeoaga määratud jäätmekäitlustingimuste täitmise kontrollimine
- jäätmete kokkukandepunkti haldamise korraldamine
- edendab ja propageerib jäätmete sorteerimist ning liigiti kogumist
- annab välja jäätmehooldusalaseid trükiseid
- korraldab omavalitsustes jäätmete taaskasutamist

11.2.3. Jäätmehoolduse arendamise rahastamine

Järvakandi alevi jäätmehoolduse arendamine toimub Järvakandi alevi eelarvelistest vahenditest ja sihtotstarbelistest projektipõhistest tuludest.

Tabel 11.2.3.1. Tegevuskava eesmärkide realiseerimiseks

Nr	Tegevuse / projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja, rahastaja	Eeldatav maksumus	Kommentaar
1	Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine ja KOV jäätmehoolduse korraldus				

Vändra valla jäätmekava 2010-2015

1.1	Infovoldikute koostamine ja levitamine ning valla lehes ning elektroonilisel kodulehel jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine	2011-2015	KOV		Vajaduse tekkimisel. Eelarvelistest vahenditest. Võimalusel leida projektipõhiseid kaasrahastajaid
1.2	Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele	2011-2015	KOV		Lastelaagrite, talgute ja muude sarnaste ürituste läbiviimine. maksumused selguvad enne tööde algust.
1.3	Jäätmekava uuendamine	2015	KOV		Teostab KOV oma eelarvelistest vahenditest.
1.4	Jäätmehoolduse korraldamiseks seadusandlike aktide ettevalmistamine	2011-2015	KOV,		Teostab KOV oma eelarvelistest vahenditest.
2	Ohtlike jäätmete kogumine Jäätmete kokkukandepunktis	Pidev	KOV,	15000.-	Teostab KOV oma eelarvelistest vahenditest.
3	Muude taaskasutatavate jäätmete kogumine				
3.1	Orgaaniliste jäätmete kogumiskonteinerite võrgustiku paigaldamine kortermajade (enam kui 20 korterit majas) juurde	2011-2015	Korteriühi stu, jäätmekäitlusettevõte KOV		Korteriühistu + jäätmekäitlusettevõtte teostavad ja rahastavad koostöös oma eelarvelistest vahenditest KOV kohustab oma õigusaktides biojätmeid eraldi koguma ning tagab järelvalve nõude täitmise üle
3.2	Papp-ja paberpakendite kogumiskohtade arendamine	2011-2015	KOV, ETO, EPR, TVO		Teostavad ja rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid oma eelarvelistest vahenditest KOV roll on olla partneriks

					tegevuste läbiviimisel
3.3	Ehitusjäätmete kogumisvõimaluste rajamine	2011-2015	KOV, KIK		Maksumus selgub edaspidi
4	Prügilate ja ebaseaduslike jäätmeladestuspaikade sulgemine ja korrastamine				
4.1	Suletud Tupiku prügila järeelseire teostamine	2011-2015	KOV	18900.-	KOV. Peamiselt veeproovide ja analüüside teostamine
4.2	Järvakandi alevi ebaseaduslike ladestuspaikade korrastamine	2011-2015	KOV		maksumused tuleb täpsemalt välja selgitada
5	Järvakandi alevi jäätmevaldajate registris andmete uuendamine	2011-2015	KOV		KOV. Pidev tegevus

11.3. Tootsi alev

Varasemem piirkonna tegevuskava ja senised eesmärgid on täidetud ja eesmärgid saavutatud. Koostada uus tegevuskava ja realiseerimisplaan vastavalt uute piiridega Vändra valla seda tegevusvaldkonda reguleerivatele dokumentidele, mis on koostamisel. Vastavalt välja selgitada probleemid, nende lahendamise võimalused ja koostada uus realiseerimise kava koos maksumustega.

11.4. Vändra maapiirkonnad

11.4.1. Jäätmehoolduseeskiri

Vändra vallas toimub jäätmehooldus vastavalt Vändra Vallavolikogus kehtestatud jäätmehoolduseeskirjale.

Jäätmehoolduseeskirjas tuleb lisaks jäätmeseaduse § 71 toodule, täpsustada:

- 1) korraldatud olmejäätmeveo I ja II tasandi veopiirkonnad;
- 2) jäätmevaldaja teatud tähtajaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest erandkorras vabastamise tingimused ja kord;
- 3) jäätmekäitlusettevõttega lepingu sõlmimise kohustuslikkus;
- 4) taaskasutatavate jäätmete kogumiskohad;
- 5) pakendijäätmete kogumiskonteinerite täpsed asukohad ja pakendijäätmete liigid;

6) ettevõtete jäätmehooldusega seotud kohustused.

11.4.2. Vändra valla ülesanded

Vändra Vallavalitsuse otsesed ülesanded piirkonna jäätmehoolduse arendamisel ning käesolevas jäätmekavas püstitatud eesmärkide saavutamisel on järgmised:

- osaleb aktiivselt MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus töös;
- rahastab MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus jäätmehooldusalast tegevust, vastavalt käesoleva jäätmekava tegevuskavale ning MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus eelarvele;
- osaleb oma rahalise osalusega MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus poolt taotletavates jäätmehooldusalastes projektides, vastavalt käesoleva jäätmekava tegevuskavale;
- määratleb ning viib läbi vajalikud planeeringulised protseduurid jäätmekäitluskohtade (sh avaliku pakendikonteinerite kogumissüsteemi) rajamisel;
- ebaseaduslikult keskkonda viidud jäätmete kõrvaldamine ja nendest põhjustatud keskkonnareostuse likvideerimine;
- jäätmeoaga määratud jäätmekäitlustingimuste täitmise kontrollimine, rikkujate vastutusele võtmine;
- korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmete veopiirkondade, jäätmeliikide, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo teenustasu piirmäära kehtestamine;
- kompostitavate -, ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine Vändra jäätmejaamas;
- teeninduspiirkonnas korraldatud olmejäätmeveoga ühinemise kohustusest olmejäätmete valdaja vabastamine põhjendatud alustel;
- jäätmete kogumiskohtade määramine, kuhu tuleb korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise veo eesmärgil toimetada;
- kindlustama korraldatud olmejäätmeveo tingimustes jäätmete kogumiseks ja veoks ettenähtud transpordivahendite ligipääsu kõikidele jäätmevaldajatele. See puudutab eelkõige talvetingimustes korrapärast lumetõrjet, ajutisi läbisõidupiiranguid märgadel perioodidel ning üldist teedevõrgu seisukorda.

11.4.3. MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus ülesanded

Jäätmehoolduse korraldamine regionaalsel tasandil on korraldatakse koostöös MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus liikmetest kohalike omavalitsustega. Selleks delegerib Vändra Vallavalitsus MTÜ-le Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus järgmised jäätmeseadusest tulenevad Vändra valla jäätmehooldusealased ülesanded:

- omavalitsuse kogu territooriumil optimaalse ja põhjendatud jäätmekäitlushinna kujundamine;
- olmejäätmete ja taaskasutatavate jäätmete käitlemiseks konkursside korraldamine;

- teeninduspiirkonnas olmejäätmete ja vajadusel muude jäätmete kogumise korraldamine;
- jäätmealaste andmebaaside ning registrite haldamine;
- korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmete veopiirkondade, jäätmeliikide, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo teenustasu piirmäära välja töötamine;
- kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumine kogumisringide raames.

Lisaks omavalitsuse poolt delegeeritud jäätmeseadusest tulenevatele omavalitsuse jäätmehooldusalastele ülesannetele, on KEJHK ülesandeks oma liikmetest omavalitsuste jäätmehooldusalaste eesmärkide saavutamiseks teostada järgmisi tegevusi:

- koostab jäätmehoolduse arendamiseks ja investeringuteks projekte ja rahataotlusi;
- töötab välja ja viib ellu jäätmete vähendamise ning taaskasutamise programme;
- korraldab jäätmejaamade, sorteerimis- ja ohtlike jäätmete kogumispunktide rajamist ja haldamist;
- korraldab jäätmekäitlusalast arendus- ja selgitustööd ning teeb keskkonnateadlikkuse tõstmise alast propagandat;
- edendab ja propageerib jäätmete sorteerimist ning liigiti kogumist;
- annab välja jäätmehooldusalaseid trükiseid;
- korraldab omavalitsuste jäätmekavade ja jäätmehoolduseeskirjade koostamist ja aktualiseerimist;
- korraldab omavalitsustes jäätmete taaskasutamist.

11.4.4. Jäätmehoolduse arendamise rahastamine

Vändra valla jäätmehoolduse arendamine toimub segaolmejäätmete ladestamise eest vallale laekuvast saastetasust, Vändra valla eelarvelistest vahenditest ja sihtotstarbelistest projektipõhistest tuludest.

Järgnev tabel kirjeldab Vändra maapiirkondade tegevuskava koos maksumustega.

Tabel 11.4.4.1. Väandra maapiirkondade tegevuskava eesmärkide realiseerimiseks

Nr	Tegevuse projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja, rahastaja	Eeldatav maksumus	Kommentaar
1	ELANIKKONNA KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE ja KOV JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS				
1.1	Infovoldikute koostamine ja levitamine ning jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine	2010-2014	KOV, KEJHK, KIK		Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel ja elanikkonnale materjalide levitamisel
1.2	Keskonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele	2010-2014	KOV, KEJHK, TVO-d		Lastelaagrite, vanapaberi kogumise aktsioonide, talgute ja muud sarnaste ürituste läbiviimine
1.3	Jäätmekava uuendamine	2010 I kv	KOV, KEJHK	-	Koostavad KOV ja KEJHK. Kinnitab volikogu.
1.4	Jäätmehoolduse korraldamiseks seadusandlike aktide ettevalmistamine	2010-2014	KOV, KEJHK	-	
1.5	Jäätmehooldusalaste seaduste muudatuste algatamine (nt pakendiseadus)	2010-2014	KOV, KEJHK	-	Koostööorganisatsiooni kaudu algatada KOV-le oluliste protsesside muutmisi riiklikul tasandil
2	OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMINE				
2.1	Kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumisaktsioonide korraldamine	Igal aastal	KOV, KEJHK, KIK	20 000.-	Kogumisring peaks toimuma vähemalt kord aastas

Vändra valla jäätmekava 2010-2015

2.2	<i>Ohtlike jäätmete vastuvõtmine Vändra jäätmejaamas</i>	jooksvalt	KOV, jäätmejaama haldaja	60 000.-	<i>Kulutused on jäätmekäitlusele ja kogumiskonteinerite rendile</i>
3	MUUDE TAASKASUTATAVATE JÄÄTMEDE KOGUMINE				
3.1	<i>Vanapaberi ja pakendijäätmete kogumiskonteinerite võrgustiku optimeerimine</i>	2010-2013	KOV, ETO, EPR, TVO	-	<i>Teostavad ja rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks tegevuste läbiviimisel ja võrgustiku optimaalsel planeerimisel.</i>
3.2	<i>Vändra jäätmejaama kaashaldamine</i>	Iga aasta	KOV, naaber KOV-id		<i>Maksumus selgub edaspidi</i>
3.3	<i>Biolagunevate jäätmete kogumisvõrgustiku loomine kortermajade juurde</i>	2010-2011	KOV, KEJHK		<i>Kulutused kannavad jäätmevaldajad</i>
4	KORRALDATUD OLMEJÄÄTMEVEDU				
4.1	<i>Segaolmejäätmete kogumiseks ja veoks korraldatud olmejäätmete konkursi korraldamine või olemasoleva ainuõiguse pikendamine</i>	2011	KEJHK, KOV	-	<i>Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel</i>
4.2	<i>Vändra maapiirkondade jäätmevaldajate registri uuendamine</i>	2010-2012	KEJHK, KOV	4000.-	